Europos LIETUVIS

Nr. 31(622). 1960. VIII. 11 — Londonas, 1960 metų, rugpiūčio mėn., 11 d. — XIV metai

10967 GREAT BRITAIN PAID 1½D 11 AUG 60

SUSLOVAS VIETOJ DEKANOZOVO

Vietoj Dekanozovo, kuris prieš 20 metų vadovavo Lietuvos pagrobimui, į sukaktuvių iškilmes Vilniun iš Maskvos buvo atvykęs vienas iš Kremliaus „princų“ — Suslovas. (Dekanozovas buvo sušaudytas 1953 metais, kai Kremliuje vyko grumtynės dėl įpėdinystės po Stalino). Jis pasakė pagrindinę iškilmių kalbą respublikinio sovieto posėdyje ir išaiškino, kokia Lietuva esanti laiminga, būdama valdoma Maskvos Kremliuje susimetusių rusų komunistų. Tarp ko kita, Suslovas pareiškė pasipiktinimą, kad „Jungtinėse Amerikos Valstijose organizuojama vadinamoji „pavergtų šalių savaitė“. Pavergtųjų tarpe yra minimos ir Lietuva, Latvija ir Estija“.

Po Suslovo, tą patį, tik labiau išplėstai kartojo Sniečkus, pridėdamas, kad „Už visu šiuos laimėjimus lietuvių tauta giliai dėkinga brangiajai Tarybų Sąjungos Komunistų partijai, jos lenininiam Centro komitetui ir asmeniškai draugui Chruščiovui“.

Čia pat Sniečkus paskelbė, esą, Tarybų šalis jau aplenkė Jungtines Amerikos Valstybes pagal kviečių, cukrinių runkelių, vilnos gamybą, o pagal sviesto gamybą aplenkė Jungtines Valstybes ir skaičiuojant vidutiniškai vienam gyventojui“...

Sniečkaus kalba buvo kone dukart ilgesnė už Suslovo ypač todėl, kad didelę jos dalį Sniečkus skyrė įtikinėjimams, esą, „Lietuvių tauta niekam neleis pažeisti draugystės su rusų tauta“... „Lietuvių tauta puikiai supranta, kokią svarbią reikšmę jai turi neišardoma draugystė su didžiąja rusų tauta“... „Mes turime ir toliau visokeriopai stiprinti lietuvių tautos draugystę su didžiąja rusų tauta“... ir t.t.

Sniečkus (taip pat ir Suslovas) nepamiršo ir vienos iš skaudžiųjų temų — lietuvių ‚buržuazinių nacionalistų‘. Šia proga jis surado jiems net ir tokį kaltinimą:

„Lietuviškieji buržuaziniai nacionalistai, tarnaudami imperialistiniams agresoriams, nenori minėti Žalgirio mūšio sukakties, jie stengiasi sumenkinti Žalgirio mūšio reikšmę“... (LNA jau pranešė, kaip Žalgirio mūšio sukaktis paminėta ir „iškelta“ Vilniuje. Ten Žalgirio mūšis išėjo lyg tai būtų įžanga į rusų kompartijos ir Chruščiovo politinę liniją...).

Priešingai prieš 20 metų vaidintam spektakliui, šiame sukakties minėjime ne tik nebuvo ano spektaklio vadovų — Dekanozovo ir Pozdniakovo (šis jau anksčiau ir už Dekanozovą dingo iš horizonto) — bet nebuvo ir svarbiausio tų dienų šūkio: tautų tėvo ir mokytojo Stalino ir jo saulės garbinimo. Nei Stalino vardas, nei Stalino konstitucija, kuriais prieš dvidešimtį metų prasidėjo ir baigėsi visos prakalbos, dabar nebuvo paminėti nei vieną kartą. Dabar tik Chruščiovo vardas buvo minimas beveik kiekvienoje prakalboje, tik dažniausia vidury kalbos, o ne užbaigiamuose šūkiuose, kaip tai būdavo daroma Stalinui pašlovinti.

Suslovas teikėsi apsilankyti ir dainų šventės koncerte, kuri savo mastu buvo didelis įvykis Vilniaus miestui ir visai Lietuvai (per 30.000 dainininkų ir apie 5.000 šokėjų). Nors programa buvo perkrauta politinėmis dainomis (dalis savų, dalis rusų kompozitorių) ir nors Preikšas, valdžios skirtas dainų šventės komiteto pirmininkas, savo ilgoje prakalboje ir stengėsi paskirti tą šventę Suslovo atstovaujamiems interesams, dainininkų masė buvo akivaizdus liudijimas, kad nauja lietuvių tautos karta lietuviškai gyva. Jungtiniam chorui dirigavo K. Kaveckas (sovietinius himnus dirigavo Dvarionas), orkestrui — V. Žilius. (LNA)

„SAVANORIŠKI“ DARBAI KOLCHOZUOSE IR MOKSLAS

(E) Kiekviena proga sovietinė spauda rašo, kad jaunuoliai su džiaugsmu eina „savanoriškai“ dirbti į kolchozus. Ta pati propaganda tvirtina, kad šiuo metu Lietuvoje didžiai rūpinamasi jaunimo švietimu. Šiame tvirtinime per daug išpūstos propagandos. Šitai liudija kad ir žinutė, tilpusi birželio 25 d. Vilniaus „Tiesoje“. Skyrelyje „Signalai, pasiūlymai“ Kretingos rajono vykdomojo komiteto vyr. inspektorius P. Astrauskas rašo: „Negalima taikstytis su tuo, kad nuėję laisvanoriškai dirbti į kolūkinius laukus ir fermas, jaunuoliai ne visada gali toliau mokytis“. Toliau jis rašo, kad dėl nepakankamo mokinių skaičiaus ne visur kaimuose galima įsteigti vidurines vakarines mokyklas. Jis siūlo Švietimo ministerijai daugiau rūpintis bent neakivaizdinių mokyklų steigimu. Čia ir išlenda, kaip sakoma, yla iš maišo. Užuot davus jaunimui sąlygas mokytis, jie užimami darbais kolchozuose bei įmonėse.

Liudininko pasakojimai

AŠ MAČIAU IŠ KUR ATSIRADO TOJI „LIAUDIES VALIA“

(Girdėjusio ir mačiusio liudijimas)

Sutikau tautietį, kurį paskutinį kartą buvau matęs lygiai prieš dvidešimt metų. Jubiliejiška proga. Neįmanoma buvo neprisiminti tų įvykių, kurie dėjosi tada, kai aną kartą buvome susitikę. Prisiminėme, kad štai visiškai artėja dvidešimtmetis nuo tos dienos, kada buvo paskelbta „liaudies valia“ — padaryti iš Lietuvos Liteseserą...

— Aš mačiau, iš kur atsirado toji „liaudies valia“, — sako mano pašnekovas. — Visi tą žino, bet aš mačiau savo akimis, girdėjau savo ausimis. Juk žinai, viskas dėjosi teatre. Tai buvo spektaklis. O aš buvau užkulisy to spektaklio metu!

Po to ne vieną vakarą praleidome jo „privatinės iniciatyvos“ būdu sudarytame ir išsaugotame archyve-muziejuje, vartydami užrašėlius, iškarpėles, net plokšteles, nuotraukėles... Visa tai, sako, kad neužsimirštų, o taip pat ir melagium kad niekas apšaukti negalėtų. Jei kas netikės, ar ginčys, tai — prašau, pasiskaitykit, pasižiūrėkit: ar dar sakysit, kad ne taip buvo?

Tai štai ką man teko išgirsti.

* * *

— Taip, aš buvau to spektaklio užkulisiuose. Rusai tada dar viešai nelabai norėjo rodytis, ir nežinojo, kur kas yra, o vietinių komunistų buvo nedaug, ir jie taip pat mokėjo daugiau agituoti, negu praktiškus darbus atlikti. Mes, kurie buvome prie kokių techniško pobūdžio darbų, buvome tikrai nepakeičiami. Tai geruoju, arba ir pagrasydami, reikalavo, kad dirbtumėm savo darbą, tik kad klausytumėm įsakymų.

Ruošėsi „liaudies seimo“ posėdžiui. Septynios dešimtys aštuoni „atstovai“ būtų lengvai sutilpę bet kurioje salėje. Pavyzdžiui, teisingumo ministerijos rūmuose, kur posėdžiaudavo vadinamasis „smetoninis“ seimas — ten viskas tam tikslui buvo specialiai įrengta. O jeigu ten nenorėjo, būtų užtekę kurios nors kitos salės, pavyzdžiui, ateitininkų, neolitanų, darbo rūmų, universiteto ar net bet kurios gimnazijos salėje. Bet norėjo, kad tas posėdis būtų kiek galima labiau matomas, kiek galima triukšmingesnis: ne turinys, o įspūdis buvo pirmoj vietoj.

Dėl to buvo numatyta, kad seimo posėdžiai bus perduodami ir per radiją. Nors iš teatro radijo transliacijos būdavo nuolatinis dalykas, bet čia reikėjo specialiau pasiruošti. Na, žinai, mikrofonų išdėstymas, stiprintuvai, laidai... Žodžiu sakant, reikėjo ar nereikėjo, bet jau atsirado kas jiems ten paaiškina, kad čia reikia specialiai pasiruošti.

Tokiu būdu ir aš gavau specialų leidimą sesijos metu būti teatro patalpose, neišskiriant ir scenos ir užkulisio. Žodžiu sakant, specpareigūnas...

Bet išvakarėse kompartijos centre kažkas kažko išsigando ar taip sau pergalvojo ir pranešė, kad seimo posėdžių perdavimo per radiją nebus, nereikia. Girdi, — gausit informacijas ir jas skelbsit liaudžiai... Taip mano specpareigos liko kaip ir nereikalingos. Bet leidimo būti teatre nesusiprato atimti... Na, tai mes, kurie tokius leidimus buvom gavę, jau pasirūpinom „turėti darbo“ teatre ir be transliacijos... Tokiu būdu aš ir maišiausi kone ištisą sesiją to spektaklio užkulisiuose. Čia štai ir liko truputis užrašiukų, čia kitokių dokumenčiukų... Štai —

Liepos 20 d., spektaklio išvakarės

Jau keturios dienos, kaip prasidėjo ir vis garsiau, vis daugiau matytis spaudoj ir girdėtis per radiją šūkių, kad Lietuva turi būti „socialistinė respublika“. Šiandien Lietuvos Žiniose jau pradėjo spausdinti sovietinę konstituciją... Pavakariais radijas pradeda skubėti skelbti kompartijos užsakytas rezoliucijas, kurių nespėjo išspausdinti laikraščiuose — vis aiškesni reikalavimai, „kad būtų įgyvendinta Stalino konstitucija, „kad būtų įgyvendinta tarybinė tvarka!“ Vakare vienas po kito kalba partiečiai iš centro, ir jie jau visai atvirai duoda instrukcijas „liaudies seimui“, — instrukcijas, apie kurias prieš kelias dienas dar buvo draudžiama ir užsiminti. Kalbos baigiasi išvadomis: „Dėkimės prie galingosios socializmo sąjungos“, „Suriškime savo likimą su tarybų sąjunga“, Liaudies seimas turi išgirsti liaudies troškimus“...

O sutemus, į Vasaros teatro patalpas, — žinote, ten pat, miesto sode, šalia teatro pastato buvo iš lentų sukalta salė, kur vasarą vykdavo įvairūs, dažnai žydų ar rusų kalba, vaidinimėliai - koncertėliai, — taigi štai į tas patalpas atžygiuoja kuopa raudonarmiečių ir tenai įsikuria nakvoti. Pačiame teatre ir aplink visą teatrą išsidėsto rusų enkavedistų ir vietinių saugumiečių sargybos. „Dramatinė įtampa“ iš karto pasijuto, net keliolika valandų prieš spektaklį...

Liepos 21 d.

9 valandą rytą Miesto sodas, taigi ir betkoks priėjimas prie teatro, praeiviams uždaromas. Aplink teatrą ir visame sode seklių-slapukų sargybos dar sustiprinamos.

Pusiau dešimtą „liaudies seimo“ narius nugabeno prie 1926 m. gruodžio mėnesį sušaudytų keturių kompartijos vadų kapo. Ten Karolis Didžiulis - Grossmanas (lietuvių visuomenėje ligi tol negirdėta persona) „liaudies išrinktiesiems“ jau aiškiai pasako, ką jie turėsią padaryti:

„Šiandien mes, liaudies seimo atstovai, turėsime išspręsti Lietuvos liaudžiai istorinės reikšmės klausimus, tai yra, konkrečiai nutarti panaikinti kapitalistinę santvarką Lietuvoje ir įgyvendinti socializmą, sukurti sovietų valdžią ir prisijungti prie didžiosios Sovietų Sąjungos šeimos“.

Jiems tenai tebededant vainikus, tebemėginant pagiedoti internacionalą (retas temokėjo), apie 11 valandą, NKVD majoras pradeda iš vasaros teatro patalpų vesti į patį teatrą automatais ginkluotus raudonarmiečių būrelius. Po nedidelį būrelį, diskretiškai.

Aš „einu pareigas“ apie sceną. Teatre dar tuščia ir tylu. Majoras skirsto kareivius į postus. Pasakysiu, įdomiai skirsto. Už girliandų, už užuolaidų, už sukrautų dekoracijų, už stačiųjų šviesos rampų, už kulisių, ir orkestro „duobėje“. Prezidento ložėje ir galerijose per naktį budėję civiliškai apsirengę enkavedistai dabar pakeičiami iš dalies naujais sekliais, iš dalies uniformuotais raudonarmiečiais. Iš viso į teatrą sueina apie 180 ginkluotų raudonarmiečių, bet tik keletas jų stovi matomose vietose. Kai visas teatras tapo taip „iškaišytas“, šešis kareivius paguldė, spėkit kur?! Ogi scenoje, po prezidiumo stalu! Automatais atkreiptais į salę! Bet stalai tuojau buvo aptiesti staltiesėmis, nukarusiomis iki pat grindų ir to šešetuko nežinančiam nebuvo matyti ne tik iš salės, bet nei iš scenos pusės.

Pusiau dvyliktą, kai NKVD majoras dar kartą akyliai apžvelgė salę, ar viskas tvarkoj, ar viskas apčiupinėta ir apsaugota, buvo duotas ženklas leisti salėn „išrinktuosius“ ir „svečius“, kurie turėjo specialius kvietimus. Kvietimus - bilietus į šį spektaklį tikrina ne teatro tarnautojai: tikrina rusai NKVD pareigūnai, padedami prie jų pastatytų vertėjų, mokančių lietuviškai.

Greit prisipildo parteris ir galerijos. 77 „atstovai“ (vieno nebuvo) išsibarstė parteryje tarp seklių, partiečių, komjaunuolių. Iš užkulisių žvilgterėjus į salę tačiau buvo visai nesunku atskirti, kas yra „atstovas“, o kas tiktai Sniečkaus pakviestas „svečias“. „Svečiai“, ypač jaunikliai, kalbantieji rusiškai tam tikru akcentu, atrodė labai energingi ,užsidegę, nekantrūs, ir labai savimi pasitikį. O kur pamatei klaustukų pilnas ir pasimetusias akis, tai galėjai būti tikras, kad tai yra vienas iš „liaudies atstovų“...

Be 10 minučių 12. Pirmas skambutis. Posėdis netrukus turi prasidėti. Užkulisyje pasipiktinimo pilnu balsu kalba Pakarklis, Pozdniakovo-Dekanozovo paskirtas teisingumo ministeris. Nėra jo kalbos teksto!

Pozdniakovas, Sovietų pasiuntinys dar nepriklausomajai Lietuvai, ramina Pakarklį: palauk, girdi, tuoj turi iš Maskvos atskristi lėktuvas, ten kalbos tekstas. Reiškia, buvo išsiųstas tvirtinti į Maskvą. O gal tenai ta kalba buvo parašyta, kas ten ją žino. Vienu žodžiu, Pakarklis neturi kalbos ir nervuojasi. Niunka (dabar vienas iš partijos sekretorių) patarinėja telefonuoti į Rygą. Girdi, gal tenai bus Pakarklio kalbos tekstas priklydęs. (Reiškia, į Rygą irgi iš Maskvos kalbas lėktuvais siunčia, ir galėjo supainioti, katra kur priklauso!). Pakarklis „šoksta į ambiciją“ ir jau kone rėkaudamas reikalauja, kad posėdžio atidarymas būtų nudelstas, ligi paaiškės, kur yra jo kalba. Niunka, senas partietis, nepaiso „pribuišio“ Pakarklio ir spaudžia mygtuką, — antras skambutis. (LNA)

(Bus daugiau)

Septynios DIENOS

KATANGA KONGO ĮVYKIUOSE

Jungtinių Tautų kariniai daliniai apramino Kongą.

Bet Katanga, pati turtingiausioji Kongo dalis, nori būti nepriklausoma ir nesijungti prie visos valstybės. Kai buvo pažadėta ir ten pasiųsti Jungt. Tautų karinius dalinius, tos provincijos min. pirm. Tshombe pagrasino pradėsiąs kariauti. Tokių dalinių siuntimas sutabdytas.

Kongo vyriausybę palaiko Ghana ir žada padėti prijungti nepaklusnią Katangą prie Kongo.

AREŠTAI ISPANIJOJE

Ispanų saugumo policija pastaruoju metu areštavo 287 asmenis, kurie įtariami komunistine veikla.

Suėmimai vyko pietinėje Ispanijoje.

RESPUBLIKONŲ KANDIDATAS Į PREZIDENTUS

Respublikonų kandidatu į Amerikos prezidentus išrinktas dabartinis viceprezidentas Nixon, kandidatu į viceprezidentus — Lodge.

Demokratų kandidatas į prezidentus yra senatorius Kennedy, į viceprez. — senatorius Johnston.

KUBA PADEDA GRASINTI

Chruščiovas yra grasinęs, kad jis pasiųsiąs raketas į Ameriką, jei ši išdrįstų pulti Kubą.

Dabar Kubos diktatoriaus Castro brolis, ginkluotųjų pajėgų ministeris, pakartojo tokį pat grasinimą nuo Kubos, patvirtindamas, kad raketos būtų paleistos ne iš Kubos.

NAGALAND NEPATENKINTA

Indijoje šalia Burmos gyvena apie 350.000 nagų, kurie nori gauti sau visišką nepriklausomybę.

Jų atstovai skundžiasi, kad Indija juos skriaudžia, ir apie 1800 jų sukilėlių tebesilaiko miškuose.

Indija sutiko duoti toms giminėms autonomiją.

NUMATOMAS SUSITIKIMAS

Iš Prancūzijos pranešama, kad Britų min. pirm. Macmillan parašęs prancūzų prez. de Gaulle laišką, kuris esąs įžanga būsimojo abiejų valstybių galvų susitikimo.

Manoma, kad Dr. Adenaueris kelia Europos federacijos klausimą. Federaciją tvarkytų valstybių galvų taryba. Klausimą Dr. Adenaueris aptaręs jau su prez. de Gaulle.

CHRUŠČIOVO ATSAKYMAS

Britų min. pirm. Macmillan buvo parašęs laišką Chruščiovui, reikšdamas nusistebėjimą visais sovietų žygiais nuo viršūnių konferencijos išardymo.

Chruščiovas atsakė, pakaltindamas ir D. Britaniją nesipriešinant Amerikai.

VISŲ SUSITIKIMO NORI

Sovietai atmetė pasiūlymą šį mėnesį sušaukti Jungtinių Tautų nusiginklavimo komisiją.

Jie nori, kad Jungt. Tautų rėmuose būtų sukviesti visų 82 valstybių galvos nusiginklavimo klausimų svarstyti.

KIPRO RINKIMAI SUDARĖ AIŠKIĄ PADĖTĮ

Kipro rinkimuose 30 vietų laimėjo arkiv. Makarios patriotinis frontas ir turkų atstovo Dr. Kutchuk rėmėjai 15. Likusios 5 vietos atiteko komunistams.

Opozicinių partijų kandidatai nieko nelaimėjo.

PIRMOJI MOTERIS MIN. PIRMININKAS

Ceilono rinkimus laimėjo ponios Bandaranaike partija, ir ši ponia dabar yra krašto ministeris pirmininkas. Tikimasi, kad vėliau ji bus išrinkta prezidentu.

Jos vyras, buvęs Ceilono ministeris pirmininkas, buvo nužudytas.

ITALIJOS VYRIAUSYBĖ

Prof. Fanfanio sudarytoji krikščionių demokratų vyriausybė gavo pasitikėjimą.

Senate pirmą kartą per 13 metų nebalsavo prieš vyriausybę ir kairieji Nenio socialistai — jie tik susilaikė nuo balsavimo.

KONFISKAVO AMERIKIEČIŲ ĮMONES

Kubos diktatoriaus Castro brolis (Castro serga) paskelbė, kad valstybė konfiskuoja tris ketvirtadalius krašte esančių amerikiečių įmonių.

ŠNIPĄ IŠSIUNTĖ

Jungtinės Valstybės pareikalavo tuojau pat išsiųsti sovietų diplomatą Ežovą, kuris nusikaltęs diplomatinei padėčiai, įsijungdamas į šnipinėjimą.

Jis sumokėjo daugiau kaip 1000 dolerių fotografui už eilę laivyno bazių fotografijų.

MALAJUOSE LIKVIDUOTI TERORISTAI

Tuojau po karo (1948 m.) Malajuose pradėjo veikti teroristai.

Dabar, po 12 metų, visiškai atstatyta tvarka —teroristinis judėjimas likviduotas.

IŠSIUNTĖ DAUGIAU KAIP 5.000 LIETUVOS JAUNUOLIŲ

„Komjaunimo Tiesa“, minėdama komjaunimo organizacijos legalizavimo Lietuvoje 20 metų sukaktį, oficialiai pažymėjo, kad: „Lietuvos komjaunimas pasiuntė: įsisavinti dirvonų ir plėšinių — daugiau kaip 2000 jaunuolių, statyti Pavlodaro aliuminiinio kombinato — 800, tiesti geležinkelių Kazachstane — 800, statyti Donbaso šachtų — apie 1.500“.

Tai iš viso daugiau kaip (arba „apie“) 5.100. Tiek jaunų vyrų ir merginų komjaunimo organizacija prisipažįsta išsiuntusi iš Lietuvos į tolimus sovietinės imperijos kraštus. Į tuos darbus siunčiama ne ribotam laikui, ne pauždarbiauti, bet visiškai tenai apsigyventi. Kitaip sakant, komjaunimas išsiunčia jaunimą iš Lietuvos negrįžtinai. Tenai nėra lietuviškų mokyklų, nėra lietuviškų „kultūros klubų“, nėra lietuviškos spaudos (galima parsisiųsdinti iš Vilniaus lietuviškais žodžiais spausdintų laikraščių).

Tiesa, ne visi tie išsiunčiamieji jaunuoliai yra lietuviai. Būna jų tarpe ir rusų jaunuolių iš Lietuvos kolonizatorių šeimų. Iš kitos pusės, tie komjaunimo organizacijos išsiunčiamieji jaunuoliai toli gražu nėra vieninteliai šių laikų emigrantai iš Lietuvos. Yra dar kitos įstaigos, kurios nuolat organizuoja gyventojų perkeldinimą. Be to, dar yra kariuomenė, kurioje privalomą tarnybą tolimuose kraštuose atlikę vyrai įvairiomis priemonėmis spaudžiami apsigyventi „ten, kur partija šaukia“, tai yra, daž niausia anapus Uralo kalnų. (LNA)

„PILIGRIMAI“ IŠ SKOTIJOS IR KANADOS

Liepos 14 d. į Vilnių atvyko 14 lietuvių ekskursantų iš Skotijos, o liepos 15 — tik aštuoni iš Kanados. K. Preikšas ekskursijų proga pradėjo labai uoliai eiti „užsienių reikalų“ ministerio pareigas: dalyvauja visų tokių ekskursijų sutikime, nors sveikinimo prakalbas sako ne jis, o Rotomskis.

Iš Skotijos ekskursuoja: Aleksandras Bartkus, Antanas Bauraitis, Ona Bukelienė, Kazys Bukelis, Agota Gudinienė, Kristina Malone, Elena Martin, Juozas Mocevičius, Kazys Pridotkas, Ona Pridotkienė, Konstancija Patamčiutė-Tomson, Vladas Pilipaitis, Jonas Verbickas ir Ono Verbickienė. Iš Kanados — Emilija Byrienė, Kazys Juška, Stepas Karvelis, Petronelė Kisielienė, Albina Maldeikienė, Akvilė Ruošienė, Julija Svirplienė ir Petras Šuplevičius.

Abi šios ekskursijos, kaip ir ekskursijos iš Amerikos, yra privilegijuotos, nes iš anksto atrinktos. Todėl, tuos keliauninkus ne tik oficialiai sutinka su gėlėmis ir prakalbomis, bet jiems leidžia ir ne vien Vilnių lankyti. Valdiniais autobusais jie vežiojami (su aiškintojais) po įvairias įmones, ir juos bent trejetai dienų išleidžia pavieštė pas gimines. Kitiems keliauninkams, specialios „ištikimybės rekomendacijos“ ne turintiems, iš Vilniaus išvykti, giminių bei gimtinių lankyti neleidžia. Susitikti irgi ne su kuo nori galima, kadangi ir tiems, su kuriais norima susitikti, taip pat reikia leidimo. Vieniems tatai leidžiama, kitiems „nepatariama“. (LNA)

PASAULYJE

— Vakariniame Pakistane kilo choleros epidemija ir pareikalavo jau 250 gyvybių.

— V. Vokietijoje trūksta įmonėms darbininkų, ir dėl to mokama iki 500 markių, sutinkantiems persikelti iš kitos darbovietės.

— Prof. Raul Chivas, kurį diktatorius Castro buvo savo metu pasiūlęs Kubos ministeriu pirmininku, laiveliu pabėgo į Ameriką ir pasiprašė politinio prieglobsčio.

— Indijos vyriausybė paneigė laikraštyje pasirodžiusias žinias, kad Tibeto pabėgėliai iš Indijos bandomi varyt atgal į Tibetą.

— Rusai giriasi, kad Persijos pasienyje jie pagavę iš lėktuvo nuleistą amerikiečių šnipą Slavnovą.

— Rusai davę numuštojo U-2 lėktuvo lakūno Powers šeimai vizas atvažiuoti į Rusiją, kai lakūnas bus teisiamas už šnipinėjimą.

— Prancūzų kariniai daliniai paliks Maroką dar šiais metais.

— Kuba pasirašė prekybinę sutartį su Rytų Vokietija.

— Vokiečių pramonininkas Guellemo, būdamas Paryžiuje, automobilyje paliko portfelį su pinigais ir čekiais 30.000 svarų vertės, ir vagys pasinaudojo šia suma.

— Britai išima iš apyvartos ½ peno — fartingą.

V. ir A. DEMENIUS,

jų mylimai mamytei ir uošvei mirus, liūdesio valandoje giliai užjaučiame.

Londono Vaidilos valdyba ir nariai

STEIGIAMOJO SEIMO 40 METŲ SUKAK ČIAI (III)

STEIGIAMOJO SEIMO DARBAI

RAŠO **Zenonas Ivinskis**

Šalia konstitucijos kitas pagrindinis Steigiamojo Seimo darbas buvo **žemės reforma**, kuri suvaidino tokį reikšmingą vaidmenį ne tik Lietuvos žemės ūkio, bet ir jos socialinių santykių istorijoje. Per veiklią rinkiminę propagandą beveik visos partijos buvo žadėjusios plačią ir palankią žemės reformą. Valdantysis tad krikščionių blokas energingai ėmėsi savo pažadą tesėti.

Žemės reformos priežastys glūdėjo, žinoma, pačiuose žemės valdymo santykiuose, kurie buvo susiklostę istorijos bėgyje. Didesnė dalis visos žemės poros tūkstančių dvarininkų rankose rodė, kad reikia pravesti teisingesnį žemės sklypų normų paskirstymą žemės ūkio krašte.

Visai klaidinga būtų manyti, kad žemės reforma ir dvarininkų žemės normos aprėžimas yra išplaukęs iš kokios nors klasių kovos. Apskritai, iki pat I-jo Didžiojo Karo Lietuvai buvo būdingi patriarchaliniai santykiai. Ūkininkai ir samdiniai gyvendavo lyg viena šeima. Dvaruose taip pat nebuvo anų socialinių ir klasinių aštrumų, kuriuos dabar marksistai, pagal savo žinomą tezę, nori pritaikyti ir Lietuvai. Apie tai skaitome dažnai jų leidiniuose. Taip yra parašyta ir naujausioje sovietinėje enciklopedijoje strp. apie Lietuvą. Tokios klasių kovos tačiau Lietuva nepažino. Nebuvo joje nė tokios luominės neapykantos prieš dvarininkus, apie kurią vis norima kalbėti. Niekas geriau pagaliau to neparodė, kaip 1905-jų metų revoliucijos eiga Lietuvoje. Lietuviai pirmiausiai nusikreipė prieš rusų įstaigas, prieš jų monopolius. Jie varinėjo laukan rusus mokytojus ir rusus žandarus, o nelietė dvarininko kaip tokio. Jeigu tačiau naujoji Lietuva nusistatė **prieš** dvarininką, tai priežastys glūdėjo pačiuose dvaruose, ir jos buvo pirmoje eilėje **tautinio** pobūdžio.

Tie dvarininkai, kurie panorėjo eiti su visa tauta, buvo savo tauton priimti su dėkingumu, net jie joje iškopė į atgyjančios tautos vadus. Užtenka čia pavyzdžiui paminėti Šaulių sąjungos vadą Putvį-Putvinskį, grafą Zubovą, tris dvarininkaites, žinomas rašytojas lietuvių literatūroje, ir t.t. Dauguma dvarininkų tačiau nusisuko nuo savo tautos kamieno. Jie niekino liaudies kalbą ir senąją lietuvių kultūrą. Paties tautos atgimimo jie neįstengė suprasti, ir jiems „litvomanija" ilgai buvo lyg koks simbolis svetimųjų intrigų, nes jie vis nepajėgė suprasti, kad įsisąmoninusi savo likimą ir atskirą tautinį pašaukimą lietuvių tauta yra pasiryžusi eiti nuosavu keliu, nieko bendra jau su istorijos dulkių pridengta unija neturinčiu. Pagaliau Lietuvos ir Lenkijos konflikte ne vienas Lietuvos dvarininkų nuskubėjo į eiles tų, kurie Lietuvą pavergti norėjo, kurie kardu ėjo prieš lietuvių tautos nepriklausomybę. Tad atsikelian ti tauta negalėjo abejingai stebėti ir ranka numoti į tokį antivalstybišką, jau nekalbant antilietuvišką, dalies Lietuvos gyventojų nusistatymą.

Vadinasi, ne luominė neapykanta, ne kokia dabar svetimųjų vis galvon kalama klasių kova, bet tautinės priežastys ir reikalas pravesti teisingesnį paskirstymą žemės, kurios badas Lietuvoje jau nuo seniau buvo jaučiamas, diktavo pravesti žemės reformą. Tokios reformos, net radikalesnės, ėjo kitur Pabaltijyje, Balkanuose, dažnai ten net nesumokant buvusiam žemės valdytojui jokio atlyginimo už iš jo paimtą žemę.

Pačios žemės reformos istorija yra plati tema, ir čia Steigiamasis Seimas yra atlikęs garbingą vaidmenį. Vos tik susirinkęs, jis tuoj sustabdė žemės pardavinėjimą ir pirkimą stambesnių žemės plotų. Buvo nusavinti miškai, didesni kaip 25 ha. Steigiamasis Seimas 1920 metų rugpiūčio 3 d. beveik be pakeitimų patvirtino dar 1919 metais birželio 20 d. išleistą vadinamąjį mažąjį žemės reformos įstatymą... Tai buvo aprūpinimas žeme savanorių, einančių į kovą prieš bolševikus. Nuosavos žemės kampelis, kur su dosnia valdžios pagalba ir parama buvo galima įsikurti tokiam naujakuriui, turėjo būti taip pat patrauklus dalykas prieš visokias siūlomas miglotas naujoves, kurios buvo nešamos propagandos iš Sovietų Rusijos. Tas žadamasis „rojus" tuo metu galėjo laikinai sužavėti tik dalį lietuvių tautai ir jos aspiracijoms sveto elemento, kai šimtai ir tūkstančiai jaunuolių išėjo savanoriais ir buvo pasiryžę aukoti savo gyvybę, kad likusieji galėtų laisvėje gyventi. Tad ir buvo pirmiausia jau 1919 m. vasarą žeme aprūpinti laisvės kovų savanoriai.

Steigiamasis Seimas dabar nutarė duoti žemės ir bežemiams, mažažemiams, pirmoje eilėje tiems iš jų, kurie buvo su šeimomis ir buvo iki tol dirbę skirstomajame dvare. 1922 m. kovo 29 d. buvo pagaliau išleistas didžiosios žemės reformos įstatymas, kurio tikslas buvo ne tik pravesti teisingesnį žemės paskirstymą, bet ir sudaryti sąlygas tarpti žemės ūkiui, žinoma, pirmiausiai smulkiajam ir vidutiniajam. Valdomoji dvarininko norma vienai šeimai buvo palikta 80 hektarų. Veikusių Bermonto būriuose ir lenkų kariuomenėje ar kaip kitaip išėjusių prieš Lietuvos nepriklausomybę visa žemė buvo paimta reformos reikalui.

Įstatyme buvo visokių nuosaikių ir gyvenimiškų klauzulių. Pvz., žemės tų savininkų, kurie turėjo ne daugiau kaip 150 ha ir kurie patys žiūrėjo savo ūkio, galėjo būti nusavintos tik pačioje reformos pabaigoje. Šitaip susidarė, jeigu pridėti nuo seniau buvusias valstybines žemes, — ir vadinamuosius majoratus — per pusę milijono hektarų žemės fondas. Jis buvo išdalintas savanoriams, bežemiams, darbininkams, mažažemiams, amatininkams, net ūkininkams, kuriems rusai buvo žemes atėmę. Žemės gavo taip pat mokyklos, ligoninės, miestai, prieglaudos, pavyzdingi ūkiai, parapijos. Išskyrus karius, visi kiti už gautąją žemę turėjo per 36-eris metus mokėti išperkamuosius mokesčius. Buvo pagaliau nuostatų, kurie tvarkė patį naujakurių parėmimą sėkla, statybine medžiaga. Savininkams už nusavintus plotus buvo mokamas atlyginimas. Su didele energija ir be nuolaidų žemės reformą Lietuvoje ėmėsi vesti žemės ūkio ministeris kun. Mykolas Krupavičius.

Trečias svarbus Steig. Seimo darbas buvo savo valiutos įvedimas, kuri per 18-ka metų iki bolševikų okupacijos tapo labai pastovi mokėjimo priemonė, išlaikiusi visokias krizes, kai kitur buvo įvykdyti piniginio vieneto nuvertinimai. Lietuvos mokėjimo priemonė visą laiką išliko pastovi.

Savai valiutai pradžią davė Steig. Seimo įstatymas, priimtas 1922 m. rugpiūčio 16 d. Jis paskelbė vietoje iki tol kursavusių ostmarkių piniginį vienetą, auksu paremtą **litą**, kuriame buvo 0.15 (0.462) gramų auko. Nuo rugsėjo 25 d. oficialiai buvo nustatinėjamas lito kursas su ostmarkėmis, kurių vertė vis krito ir krito. Iki metų pabaigos Lietuvos litas turėjo išstumti visas kitas valiutas. Laiku suspėjus įvesti savą pinigą, kada smarkiai Vokietijoje žengianti infliacija vis nebuvo dar spėjusi paversti ostmarkes beverčiu popieriuku, iš to valstybei ir jos ūkiui ateičiai buvo didelės reikšmės. Tad ir savo valiutos įstatymas taip pat parodė, palyginti, jaunų galvų seimo subrendimą.

Į savo svarbių darbų eilę Steigiamasis Seimas gali įrašyti ir universiteto įstatymo priėmimą. Kaip tik per pačią vasario 16-tosios šventę 1922 metais Kaune būsimų pirmųjų universiteto rūmų salėje buvo iškilmingai atidarytas tada vienintelis valstybės universitetas, iki 1930 m. turėjęs Lietuvos Universiteto vardą.

Šitie ir kiti anos jaunos parlamentarinės institucijos darbai parodo, kaip veržėsi lietuvių tauta į gyvenimą, kaip ji entuziastiškai džiaugėsi savo nepriklausomybe. Užtenka tik paskaityti ano meto Steigiamojo Seimo stenogramas. Kiek ten daug tautinio idealizmo ir tikėjimo į lietuvių tautos ir valstybės ateitį!

Steigiamasis Seimas, be čia išvardintųjų darbų, turėjo dar ir kitų svarbių uždavinių. (ELI)

Statyba Biržuose

(E) Biržuose tiesiama kanalizacija ir vandentiekis. Vandentiekio linija bus 1 kilometro ilgio. Jau pastatytas vandens tiekimo bokštas.

MOKYKLOSE RUSŲ KALBA YRA NEMĖGIAMA

(E) „Tarybinės mokyklos" 5-me numeryje K. Delikatnas straipsnyje „Mokinių aktyvinimo problemos klausimu" patiekia būdingą smulkmeną: „Štai kartą penktoje klasėje po rusų kalbos pamokos, kurią vedė prityrusi mokytoja, į klausimą, kurie dalykai jums labiausiai patinka?, mokiniai vienas per kitą pradėjo šaukti: anglų kalba. Kodėl? Kodėl ne rusų? Ir mokiniai paaiškino, kad per anglų kalbos pamokas viskas taip įdomu, visada sužinai ką nors nauja".

Elektroninė skaičiavimo mašina

E) Vilniuje pagaminta pirmoji elektroninė skaičiavimo mašina. Gamyboje dalyvavo inžinieriai Balbėrius, Plenas, Vosylius, Žaldauskas, Balakauskaitė, Dobrovolskis, Klernikas ir Žalėnas. Naujoje mašinoje yra sumontuota apie 17 km montažinio laido. Iš viso ji yra sudaryta iš 40.000 įvairių detalių. Ji turi 1700 radijo lempų. Liepos 10 d. ji išsiųsta į Maskvą, į tematinę mechaniniuotų mašinų parodą.

LIETUVIŠKOS RADIJO TRANSLIACIJOS

Madridas:

bangos 32 ir 42 m., kasdien Lietuvos laiku 21 val. 30 min. ligi 21 val. 45 min. Kartojama 42 m. banga 8 val. 30 min. iš ryto.

Roma:

bangos 41 ir 50 m., kasdien Lietuvos laiku 22 val. 50 min. ligi 23 val. 10 min.

Vatikanas:

bangos 19, 25, 31 ir 196 m., kasdien Lietuvos laiku 20 val. 15 min. ligi 20 val. 30 min. Sekmadieniais dar nuo 10 val. 30 min. ligi 11 val.

Vašingtonas — Amerikos Balsas:

bangomis 11, 13, 16, 19 ir 31 m., kasdien Lietuvos laiku nuo 19 val. 30 min. ligi 20 val. Kartojama Lietuvos laiku: 24 val. bangomis 25 ir 31 m., 7 val. 15 min. bangomis 25 ir 31 m.

DĖMESIO! L. ENCIKLOPEDIJOS PRENUMERATORIAI

Prašomi be atskiro raginimo atsiskaityti už 19 ir 20 tomus. Neatsiskaičiusiems nebus siunčiamas sekantis tomas. Neatsiskaitę ir neatsaką į laiškus bus paskelbti laikrašty, nes nežinia, ar bėra gyvųjų tarpe. Laiku neatsiskaitę trukdo tolimesniųjų tomų leidimą. Kiekvienas atskiras raginimas kainuoja pinigo, todėl visi prašomi knygą gavę atsiskaityti.

Naujai gauta:

M. Vaitkus — Keturi Ganytojai (mūsų 4 vyskupų gyvenimas) — 14 šil. 8 d.

V. Alantas — Tarp dviejų gyvenimų — 33 šil.

Pėteraičio Liet. Anglų kalbų žodynas — 50 šil.

Baravyko Anglų - Liet. kalbų žodynas, apie 30.000 žodžių bei posakių — 43 šil.

K. Emmerich — Kristaus Kančia — 22 š.

Dr. Prunskis —Meilė ir laimė—14 š. 8 p.

Kovos metai dėl savosios spaudos — redagavo: Bagdonavičius, Jonikas ir Balčiūnas — 36 šil. 8 penai.

V. Pikturna—Amžinoji auka—14 š. 8 p.

K. Žukas —Žvilgsnis į praeitį—36 š. 8 p.

Naujokaitis — Šviesos mergaitė — lyrinė poema, 14 šil. 8 penai.

S. Cerienė — Dainos Lietuvai —(gaidos) solo balsui ir fortepionui — 5 šil.

Kalėdų giesmės — (gaidos) — 5 šil.

Vaičiulaitis — Pasakojimai — 28 šil.

Jankus— Namas geroj gatvėj — 28 šil.

Vaičiulaitis — Auksinė kurpelė — 30 š.

Sillanpee — Silvija — 28 šil.

Popiežiaus Leono XIII „Enciklika" (apie masonus) — 3 šil. 6 penai.

Rašyti: „Dainora", 49, Thornton Ave., London, W.4.

Vietinių prekių krautuvė

(E) Klaipėdoje, Daukanto gatvėje, atidaryta speciali krautuvė, kuri prekiaus tik vietinėmis prekėmis. Tai būsianti pirmoji tokios rūšies krautuvė Lietuvoje. Ši krautuvė yra didžiausia Klaipėdos krautuvė. Čia parduodami vietiniai mėsos, pieno ir duonos produktai, kurie gaminami vietos įmonių pagal klaipėdiečių užsakymus.

NIDA

siūlo patarnavimą

GAL JUMS REIKALINGA

Vokams adresai,
vizitinės biznio kortelės,
pakvietimai, bilietai,
parengimų ar koncertų programos,
biznio sąskaitų blankai, arba
privatūs rašyti blankai.

Dėl tų ir visų kitokių darbų kreiptis į Nidos Spaustuvę.

NIDA PRESS,

3 Southern Row, London, W.10 Telephone: **LADbroke 1186**

A. JONYNAS

PASKUTINĖ VAKARIENĖ

(SATYRINĖ APYSAKA)

8.

Žagsėdamas ir užsikirsdamas, linkčiodamas ir vos vos nesugriūdamas, Jurgis Kimšaitis paaiškino atėjęs atsiprašyti viršininką už tuos nemalonumus, kuriuos Bildžiui tekę patirti direktoriaus namuose. Atsiprašinėjimas buvo toks neaiškus, kad kunigui Klemensui teko įsiterpti, verčiant brolio sapalionę į žmonių kalbą ir bent kiek pareda guojant, pašalinant cenzūrai nepriimtinus žodžius. Kad ir kiek išgėręs buvo valdybos viršininkas, bet direktoriaus atsiprašinėjimas tik per plauką nesusprogdino jo autoritetingos kantrybės. Išgelbėjo tik Kimšaičių atsineštasis midaus ąsotėlis (paskutinis iš velionies agronomo atsargų) ir angeliškas kunigo Klemenso švelnumas.

Senas, garbingas protėvių gėrimas kėlė viršininką į aukštybes, supo kažkur padangėse, švelnūs ir saldūs Klemenso Kimšaičio žodžiai tepė jo sielą kvapniausiais aliejais. Ir vis tiek artima šio praeities liekanos kaimynystė erzino ir neramino. Jonas Bildžius stengėsi pasitraukti nuo kunigo, yrėsi su kėde vis tolyn, bet Klemensas Kimšaitis neatsiliko. Dabar jam būtinai reikėjo išaiškinti valdžios atstovui savo santykį su tarybomis ir savo naudingą vaidmenį visuomenėje.

— Į politiką, gerbiamasis tamsta, aš snaipo nekištu. Šiukštu! Kas Dievo — Dievui, kas ciesoriaus — ciesoriui. Per pamokslus aš žmones sąžiningumo ir dorovės mokau, į kolūkinį darbą raginu, grobstyti bendrą turtą draudžiu, mokau... Aš, gerbiamasis tamsta, mediciniškus patarimus duodu, švariai gyventi patariu, prieš visokius burtus ir užkalbėjimus pasisakau. Griežtai, labai griežtai pasisakau... Ir su jaunimu gražiai sugyvenu. Kamuolį nupirkau, netoli bažnyčios aikštelę įrengiau, pats su jaunimu tink linį žaidžiu...

— Jaunimą, vadinasi, vilioji? — sumykė Bildžius nepatikliai, bet jau nebepajėgdamas toliau trauktis nuo kunigo.

— Kaip tai vilioju? — nesuprato Klemensas Kimšaitis. — O jei vilioju, tai tik nuo kortų, nuo naminės atitraukiu. Sveiką sielą sveikame kūne ugdau.

— Sveiką sielą su religiniais prietarais, — supyko Bildžius. — Klausyk, Mėlynaiti! Ar klausai? Jis sveiką sielą bažnyčioj ugdo?.. Tu klausyk! Tau reikia žinoti...

Mėlynaitis suvapėjo kažką neaiškaus ir, pakilęs nuo stalo, pradėjo neramiai vaikščioti po priebutį. Žibalinės lempos šviesoje šmėkštelėdavo jo juodas šešėlis, tarsi primindamas svečiams, kad jau seniai po vidurnakčio ir kad laikas būtų kraustytis namo. Mėlynaitis buvo žmogus labai praktiškas ir nerodydavo jokio noro aukotis: sėdėti su neblaiviais svečiais tada,, kai jam nėra jokių išskaičiavimų arba didelio linksmumo.

—Kai man linksma, — sakydavo Mėlynaitis, — tai aš draugams ir penkių šimtų rublių negailiu...

Nebuvo linksmumo, nebuvo jokių išskaičiavimų, visiškai baigėsi puikusis midus. Svečiai turėjo susiprasti, kad jau laikas namo. Vaclovas Mėlynaitis jų neužlaiko.

— Važiuojam, draugas viršininke, — išgirdo Bildžius Algio balsą prie pat ausies. Tas balsas jį pažadino lyg iš snaudulio, lyg iš gilaus susimąstymo, į kurį jį buvo įvarę kunigo Klemenso kalbos.

— Kur važiuojame? — krūptelėjo jisai.

— Pas mane, pas mane važiuojame, — užbaubė iš kažkur atsiradęs Jurgis Kimšaitis.

Bildžius buvo beprieštaraująs, ruošėsi atsisakyti, apsinakvoti pas rašytoją, bet pastarasis labai kategoriškai ir net nervingai pareiškė, kad jis pats čia esąs atsivežęs tik vieną sofą ir teturįs tik vieną kambarį.

Mašinoje pirmiausiai užmigo valdybos viršininkas, paskui ir kunigas Klemensas. Jurgis Kimšaitis visą kelią kažką vogravo jaunajam Bačiuliui, grasino savo broliui, niršo ant Bildžiaus, kuris šį vakarą be reikalo koliojęs jį ir vadinęs biauriausiais vardais. Jurgio Kimšaičio niekas neklausė. Jaunasis Bačiulis ir Algis Trinkūnas susikuždėjo. Paguldę senius, jiedu dar pavažiuosią į vieną vietą, kur būsią velniškai linksma. Inžinierius tokią vietą žinąs visai netoliese.

Abu įmigėlius iš mašinos teko nešte išnešti. Pasirodė, kad senbernis direktorius teturi tik vieną lovą, tikriau, plačią sofą. Pasvarsčius, pasitarus į šį guolį buvo suguldyti viršininkas Bildžius ir kunigas Klemensas. Žmogui, nenorėjusiam nakvoti su praeities liekana po vienu stogu, teko pasidalinti su ja netgi viena antklode. Senbernui Jurgiui buvo nurodyta repečkotis į klojimą. Abu jaunieji vyrai dingo taip staiga, kad niekas nebūtų galėjęs rasti jų pėdų net ir ieškodamas.

NELAUKTAS PRIĖMIMAS

— Viešpatie, Viešpatie, — išgirdo Jonas Bildžius, pabusdamas nuo kažkokio trainio jimosi apie jo šonus.

Viršininkas pažvelgė į žmogų, besivartantį šalia jo lovoje, ir nutirpo. Tai buvo vakarykštis pašnekovas — kunigas Kimšaitis. Jis, matyti, rengėsi keltis, bet niekaip negalėjo atplėšti nuo pagalvio sunkios, skausmo plėšomos galvos.

— Viešpatie, kaip prisigerta, — suvaitojo kunigas, pastebėjęs, kad jo kaimynas taip pat nebemiega.

Jonas Bildžius skubiai nurijo kartėlio ir nuoskaudos kamuolį, bekylantį gerklėje.

— Velnio geriau šaukis, kunige, — atrėžė pagiežingai. — Velnias pagiriom labiau padeda.

— Čia jau tas pat: ar Dievas, ar velnias, — nusileido Klemensas Kimšaitis. — Ir vienas nepadės, ir kitas nepakenks. Sako: nuo ko susirgai, tuo ir gydykis. Kur, po velniais, tas Jurgis?!

Abu vyrai išsirito iš lovos ir, drovėdamiesi tarsi jaunavedžiai po pirmosios nakties, nežiūrėdami vienas į kitą, pradėjo ieškoti savo kelnių. Abu nuleidę akis dabar tematė tik savo apskritus pilviukus ir jaudinosi, kad kuris nors nepradėtų domėtis ne savo storumu.

Nemalonumas sekė nemalonumą. Pasirodė, kad kieme nėra nei mašinos, nei Algio. Tik vargais negalais klojime pavyko surasti direktorių Jurgį, tik jėga tepasisėkė ištraukti jį iš šieno krūvos ir pastatyti ant kojų. Bet Jurgis Kimšaitis irgi nieko nežinojo apie mašiną, dievagojosi palikęs kieme. Lyg tyčia, abu garbingieji svečiai — viršininkas Bildžius ir kunigas Klemensas — labai skubėjo. Viršininkas buvo išvažiavęs ne šiaip sau pasivažinėti, o į tarnybinę komandiruotę; kunigui vienuoliktą valandą reikėjo laikyti kažkokias egzekvijas. Abu jie trypčiojo kieme, keikėsi, bet nieko negalėjo padaryti. Negelbėjo ir karštas gin čas apie tai, kurio reikalai skubesni. Teko sutikti su Jurgio Kimšaičio pasiūlymu: atsipagirioti ir papusryčiauti.

Viršininkas Bildžius ir direktorius Kimšaitis plačiai įsitaisė už pusryčių stalo. Kunigas Klemensas vaikščiojo po kambarį, su nėręs rankas, stengėsi net nepažvelgti į valgių pusę. Po poros valandų jam reikėjo laikyti mišias.

Tik kai senutė Kimšaičių motina, baigusi dengti stalą, išėjo iš kambario, Klemensas prišoko prie stalo, sugriebė pripiltą brolio Jurgio taurelę, išgėrė ir užkando gabaliuku naminės dešros.

— Kad tik motina neįeitų, — šnibždėjo jis, gromuliuodamas dešrą. — Neduok, Viešpatie...

„Pasiutusios karvės pienas" sunkiai lipo prie skaudamos širdies. Viršininkui atrodė, kad jam teks bėgti kur nors už trobos, bet didelėmis valios pastangomis jis šiaip taip įveikė savo silpnumą. Antroji taurelė nuėjo žymiai lengviau, o po trečiosios Bildžius pasijuto esąs visai linksmas ir energingas. Netgi priverstinė nakvynė vienoje lovoje su kulto tarnu dabar jau nebeatrodė baisus dalykas. Kad tik tas velnias Algis neprasipliurptų ten — ministerijos garaže. Tada jau neišvengiamai kalbų ir patyčių...

Bepusryčiaujant sugrįžo ir mašina. Šaunusis Algis net nemirktelėjęs pranešė važinėjęs miegoti pas Bačiulius ir truputį pramigęs. Šiaip ar taip imant, šiąnakt jis tik trečią valandą tegalėjęs atsigulti. Negi tai jo kaltė. Tarnyba liekanti tarnyba...

Jonas Bildžius nurijo dar vieną kartėlio ir nuoskaudos kamuolį ir sukomandavo:

— Važiuojam!

Iškilo problema: kunigas Klemensas pradėjo įtikinėti, kad visų pirmiausia reiksią jį pavežėti septynetą kilometrų iki bažnyčios. Kitaip jis pavėluosiąs egzekvijoms ir iš to būsią didelių nemalonumų. Gundomas gražaus atlyginimo, Algis buvo besutinkąs, bet viršininkas griežtai atsisakė:

— Kokie čia dar nemalonumai!.. Dar geriau: mažiau prietarų bus paskleista... Kulniuok, kunigėli, pėsčias, jeigu tau reikia. O mano valdiška mašina kulto reikalams netarnaus...

Atsisveikindamas su direktoriumi, jis griežtai priminė, kad jeigu kitą kartą visi jo nurodyti trūkumai nebūsią ištaisyti, tesiskųsiąs direktorius pats ant savęs, tesusirinksiąs skarmalėlius ir teeisiąs šunų lodyti. Užteksią, esą, visokių ten pietavimų... Reikią darbą dirbti...

— Šitą išvysiu, būtinai išvysiu, — dėstė viršininkas Algiui, kai mašina, pravažiavusi vakarykštį miškelį, vėl pradėjo nerti plentu. — Visiškas apsileidėlis ir girtuoklis. Dar, mat, brolį kunigą beturįs... Ir neprisipažino, žaltys, nepasisakė... Būtinai išvysiu!

Mieguistas, nesiprausęs ir nepusryčiavęs, Trinkūnas neparodė noro spręsti sudėtingus valdybos kadrų klausimus. Tik tingiai paklausė:

— Kur važiuojam?

Iš tikrųjų, reikėjo žinoti, kur važiuoti. Viršininkas valandėlę krapštė pakaušį.

Važiuoti, žinoma, buvo galima bet kuria kryptimi: visur surasi valdybai priklausančių ūkių. Bet vienuose viršininkas ne per seniausiai lankėsi, su kitų direktoriais buvo susipykęs, treti —tiesiog nedomino kaip vidutiniai, niekuo geru nei blogu nepasižymį. Pagalvojęs pasirinko ūkį, esantį netoli plento, pravažiavus Širvintų miestelį.

(Bus daugiau)

JIE DIRBA NE SAU!

„Savo tėvui aš esu skolingas už gyvenimą, tačiau savo mokytojui esu skolingas už kilnų gyvenimą“, kadaise dėkojo Aleksandras Makedonietis, prisimindamas savo garsųjį mokytoją Aristotelį. Panaši mintis kyla ir man, Vasario 16 gimnazijos mokinei. Nesitikiu pasiekti Aleksandro garbės, tačiau gimnazijos pasiaukojusiems mokyto jams linksiu dėkinga ne mažiau kaip anas Aristotelio mokinys.

Kukli ir paprasta mūsų gimnazija iš lauko. Gerokai susenusi, truputį apgriuvusi. Tačiau tai tik toks pastatas. Kiek jame yra pasiaukojimo, suprasi, mielas skaitytojau, iš tolimesnių mano eilučių apie gimnazijos mokytojus.

Kuklūs yra mūsų mokytojai. Spaudoje jie nesigarbina ir nesigiria didžiais darbais. Kaip ir visų mokytojų, taip ir mūsiškių dalis ta pati — daug kitiems duoti ir nevisada už tai būti įvertintu.

Mūsų gimnazija išsilaiko dvejopomis au komis: daugelio taurių lietuvių pinigais ir mokytojų pasiaukojimu.

Verti jie gilios padėkos ir nusipelnę pagarbos. Kas liktų iš lietuviškojo Vokietijos jaunimo, be mokytojų pasiaukojimo! Už skurdų raštininkėlio atlyginimą triūsia jie Lietuvos ateičiai, kovoja su nutautinančia laiko dvasia. Kai kurie jų galėtų mokytojauti prabangiose vokiečių gimnazijose, o vis tiek liko skurdžiuose barakuose su lietuvišku jaunimu. Jaunimas tai pastebi ir iš jaunos širdies dėkoja.

Kviečiu Jus, skaitytojau, užsukti valandėlei mūsų gimnazijon. Pasibelskime tamsiame koridoriuje į direktoriaus kabinetą. Mažučiame kambarėlyje priims mus laikraščiais, raštais ir knygomis apsikrovęs Dr. Jonas Grinius. Kiek direktoriškai griežtoku veidu, jis džiaugsis lietuviškuoju jaunimu, bet čia pat apgailestaus patalpų ir mokslo priemonių stoką ir pasiskųs dėl be sibraunančio amerikietiško paviršutiniškumo. Anais laikais Dr. Grinius profesoriavo Vytauto Didžiojo Universitete Kaune, dabar dėsto aukštosiose klasėse literatūrą ir filosofiją. Vydūniškai tariant, jisai stengiasi išauklėti taurios dvasios krikščionis humanistus, būsimuosius lietuvius inteligentus.

Tame pat kambarėlyje darbuojasi ir mokytojas Tautvydas Gailius, gimnazijos inspektorius, anglų kalbos, sporto mokytojas ir berniukų bendrabučio „užveizdą“. Tai vienas pirmųjų mūsų gimnazijos mokytojų, kuris, besikeičiant direktoriams, visada stipria ranka vadovauja gimnazijai. Ilgai minės Heseno ir Viurtenbergo krepšininkai Gailiaus sportininkus, Gimnazijos komanda yra taip išmankštinta, kad žaisdama su vokiečiais visada „sumala“ jų rinktines.

Kaimelio koplytėlėje sekmadieniais ir tautinių švenčių dienomis gimnazijos kape lionas Dr. kun. Juozas Navickas suburia moksleivius katalikus pamaldoms. Čia ir lietuviškai pagiedama ir lietuviški pamoks lai įdiegia savaitei idealių minčių. Mūsų kapelionas yra ilgokos pedagoginės patirties kunigas. Lietuvoje ilgai kapelionavo gimnazijose, dėstė seminarijose Lietuvoje ir Romoje.

Evangelikams jaunuoliams pamaldas atlaiko parapijos vietinis kunigas, arba atvyksta kartais kun. Martynas Klumbys. Gimnazijoj evangelikus tikybos moko mokytojas Fridrikas Skėrys. Be vokiečių kalbos ir matematikos, mokyt. Skėrys skęsta visuomeniškoje veikloje. Žiūrėk, čia veikia su evangeliškuoju jaunimu, čia vėl renka jaunimui aukų atostogų kelionei Norvegijon ar kitur, organizuoja religinius kursus dvasiai atnaujinti grįžusiems moksleiviams iš „religinės laisvės“ šalies Lietuvos.

Raketų, robotų laikais kaip išsiverstų mūsų gimnazijos inžinieriai be mok. Salemono Antanaičio, matematiko jau iš prigimties. Jis, tai vėl vienas pirmųjų gimnazijos pranokėjų. Matematika — mokslas berniukams, tačiau savo mokytojišku paprastumu, patirtimi ir jumoru sužavi jis matematika kartais net ir mergaites. Gerokai perkopęs per kapą metelių, S. Antanaitis vis triūsiasi tarp visokių vamzdelių, birbynių, neono lempų, elektroninių kontaktų ir kitokių fizikos kabineto „spąstų“. Ogi mūsų gimnazijos fizikos kabinetas, tai perdžiūvusių lentų būda, užtamsyta apykiauriu užklotu. Na, bet atomo skaldytojas prof. Hann irgi panašiose sąlygose ėmęs ga minti atominę bombą...

Vaizgantiško pasiaukojimo yra mokytoja Dr. Jonė Deveikė. Kas dvi savaites palieka Sorbonos universitetą ir atvyksta dulkėtan Hiutenfeldan pas pamėgtąjį lietuviškąjį jaunimą. Čia ji dėsto Lietuvos istoriją, pasaulinę ūkio geografiją ir kt. Lietuvoje buvusi žymia asmenybe, o dabar dar žymesne istorike. Jinai dėsto Lietuvos praeitį Lietuvos nemačiusiam jaunimui. Ne tik mokslu patraukia jaunimą, bet ir žaviomis parko rožėmis, atvežtomis iš Paryžiaus. Būsimiems diplomatams mokyt. Deveikė dėsto ir prancūzų kalbą.

Skaitytojau, tikrai esate jau susipažinęs su mūsų mokytoju Vykintu. Iš spaudos. Jis — tai lietuvių kalbos mokytojas Stepas Povilavičius-Vykintas. Lietuvoje jisai buvo žurnalistas, diplomatinėje tarnyboje, visuo menininkas ir kt. Tautinių švenčių progomis S. Vykintas ir dabar prabyla paskaitininko lūpomis ir širdimi suriša naująją kartą su tėvynės praeitimi.

Mokslas gražus dalykas Lietuvos ateičiai ir pasaulio kultūrai. Tautas tačiau dabar ne visada mokslas suartina. Daugiau menas ir daina. Apie mūsų gimnazijos mokslą vargu ar daug prabyla vokiškoji spauda, tačiau neretai aprašo gimnazijos chorą. Ir jis vertas tai. Ilgametės patirties mokytojas Motgabis sugeba senas lietuviškas dainas perteikt jaunom sielom. Dainos suža vi, dainos virsta gimnazijoj sutartinėmis, dainos žavi svečius. Mokytojas Kazimieras gana plačiai keliauja ir po pasaulį su savo mokiniais — jis dėsto geografiją.

Kuriam berneliui teks mūsų gimnazistė, tai jis džiaugsis. Ji atsineš kraitelio pilną skrynią. Ir ko ten nebus? Ir rietimai audinių, ir tautinių mezginių, ir juostų margaspalvių. Tai vis Hertos Motgabienės, rankdarbių mokytojos, paskatinimo dėka.

Ispanai giriasi Picaso, prancūzai — Cocteau, mes — dailininku Alfonsu Krivicku. Ir būtų gaila, jei šis jaunas dailininkas nepagarsėtų plačiau. Modernusis menas jam nesvetimas, ir karikatūros lietuviams artimos. Gimnazijos sienos papuoštos jo mokinių dailės darbais. Jisai varžosi su vokiečių gimnazijomis dailės parodose. Kas ruoš, kas neruoš kokią šventę, bet neišsivers be mok. Krivicko teptuko ar žirklių. Paprastai popierius jo rankose ima gyventi, prabyla vaizdais ir tai nepamirštamais. Meną mok. Krivickas studijavo Aukštojoj Dailės mokykloj Kaune, vėliau Vokietijoje. Šalia dailės, mok. Krivickas dėsto Lietuvos ir visuotinę istoriją.

Ilgai Belgijoje kapelionavęs ir baigęs Liuveno universitete socialinius mokslus, kun. Jonas Dėdinas prieš metus atvyko mū sų gimnazijon dėstyti visuomenės mokslų tam, kad įvestų mūsų būsimuosius inteligentus į aukštąsias visuomenės vietas. Šalia to, kun. Dėdinas dėsto lotynų kalbą, ma tematiką ir gamtą.

Atvyksta lietuviškomis pavardėmis lietuviukai, beveik nelietuviukai. Pirmaklasiai nevisai susikalba lietuviškai. Ir čia į jaunas galvutes kala lietuviškus sakinius ir jausmus naujausia ir jauniausia mokytoja Algimanta Šležienė. Jai atvykus, mergaitės atgijo, nes po ilgesnės pertraukos atsirado, kas moko jas sporto ir kūno kultūros.

Paklausyk antram aukšte — lietuviškai dainuoja. Praeik pro gimnazijos salę — trenkia akordeonas ir poros suka „lenciūgėlius“. Žavios dainos, lietuviški šokiai, tai vis Alinos Grinienės darbo vaisiai. Neseniai čia atvyko ji, ir jaunimas pagyvėjo. Mergaitės, ypač jaunosios, ilgisi mamytės. O ta mamytė kai kurioms gyvena už keleto šimto mylių. Ir bendrabutyje mamytę atstoja jo vedėja Grinienė.

Antroji mama — mergaičių bendrabučio vedėjos padėjėja yra Vanda Vykintienė. Jinai dirba ir gimnazijos raštinėje.

Jūs, skaitytojau, tikrai mokate dainuoti „Ich hab mein Herz in Heidelberg verloren“. Jei ne dainuoti, tai nors pašvilpti ar niūniuoti. Bet... gyvenime pasitaiko, kad širdį ne Heidelberge praranda, bet heidelbergiečiai dulkėtame Hiutenfelde. Taip yra su keturiais mokytojais iš Heidelbergo. Tai vokiečių kalbos mokytoja p-lė Marieta Thys, p. I. Wind, chemijos ir biologijos, p. Weigel, moderniosios istorijos, ir Mister Philip Towns (nesukeisti su Townsend!), anglų kalbos mokytojas, senas britų armijos karininkas. Neabejojame, kad jie prara do savo širdis lietuviškam jaunimui. Jie mielai čia kasdien atvyksta ir myli mus.

Tai ir visi mūsų geradariai mokytojai, brangus skaitytojau. Kodėl apie juos rašau? Lietuviškoje spaudoje nuolatos švenčia savo jubiliejus ir pagerbiami įvairūs lietuviai veikėjai. Kiek maža kas pagerbia mokytojus! Kol lietuvių senosios inteligentijos tarpe bus pasiaukojusių mokytojų ir veikėjų, jaunoji karta liks lietuviška, išmokslinta, nuveiks nemaža darbų pasaulio kultūroje. Mūsų gimnazija iš lauko kukli ir apgriuvusi, tačiau viduje kilniai pagarbi pasiaukojusiais mokytojais.

Už savo gyvenimą mes esame dėkingi sa vo tėvams, tačiau už mokslą ir kultūringą gyvenimą — savo mokytojams.

Regina Mariūnaitė

SOVIETŲ PILIEČIAMS NUSIBODO MĖNULIAI

(E) Pirmą kartą sovietinėj spaudoj pasirodė kritika, nukreipta prieš raketas bei rankų darbo mėnulius. „Komsomolskaja Pravdoje“ tūlas pilietis kritikuoja valdžią, kuri per daug rūpinasi „dangiškais dalykais“; būtų geriau, jeigu ji daugiau rūpintųsi gyvenamųjų namų statyba bei maisto atpiginimu. Kitas skaitytojas, pasirašęs tik vienu Aleksiejaus vardu, rašo: „Užmirškit mėnulį ir geriau rūpinkitės, kad ant stalo būtų geresnis maistas, ir tik po to galit sau vėl žaisti su mėnuliu“. Tas pats skaitytojas toliau rašo: „Paklauskit bet kurį darbininką, ko jis norėtų: ar kad sputnikai ir lu nikai skraidytų, ar kad jų vietoje atpigtų per pusę medžiagos metro kaina arba kad jis galėtų įsigyti elektrinį lygintuvą, — ir aš esu tikras, kad jis jums atsakys: Dėl Dievo meilės, palikit jūs tas raketas ramybėje.

(E) **Vengrijoje einama prie likusių ūkių kolektyvizacijos.** Iki šiol tame krašte sukolchozinta 70 proc. visų ūkių. Nors vengrų komunistinė propaganda stengiasi nuslėpti, tačiau net oficialūs statistiniai duomenys rodo, kad privatūs ūkiai iš to paties žemės ploto gauna aukštesnius derlius negu kolektyviniai ūkiai.

PATIKRINKITE SAVO ŽODYNĄ

NR. 5

A	R	A	R
A	P	S	G

Iš išmėtytųjų raidžių brėžinyje sudarykite vieną žodį, į kurį įeitų visos duotosios raidės.

Tai pirmoji žaidimo — proto mankštos dalis.

Dabar, turėdami pagrindinį žodį, pasistenkite surasti visą krūvą naujų žodžių. Raidžių skaičius naujuose žodžiuose nėra nustatytas — gali būti dvi, trys ir t.t., bet jos visos privalo būti paimtos iš pagrindinio žodžio. Pvz., MOKSLININKAS (pagrindinis žodis) = Mokslas, linas, kai, kas, sako, liks, moka, link, kinko ir t.t.

Sudarytųjų žodžių linksniuoti ar asmenuoti neleidžiama, kaip: kirvis, kirvio, kirviui ir p. (t.y., jeigu turime „kirvis“, tai jau negali būti „kirvio“). Kiekvienas žodis privalo turėti atskirą reikšmę: pvz., kirvis, kirtis, kirtimas ir t.t.

Teisingai ir daugiausia sudariusiam žodžių bus skiriama premija — 90 proc. visos sumos, kurią sudės žaidimo dalyviai, prisiųsdami kartu su sprendimu po 1 šil. P.O. arba pašto ženklais.

Galvosūkio sprendimai turi būti pasiųsti ne vėliau kaip per 14 dienų. Rezultatai bus skelbiami kas antrą savaitę.

Siųskite šiuo adresu:

GALVOSŪKIS
NIDA PRESS
3, Southern Row, London, W.10

GALVOSŪKIO NR. 3 LAIMĖTOJAI

Sprendimų gauta tik 5, todėl skiriama 2 premijos: I (3 šil.)— p. Gumauskui iš Švedijos ir II (1 šil.) — p. Pažerai iš Manchesterio (181).

P. Gumausko sprendimas, laimėjęs I pre miją (199 žodžiai): GAISRININKAS = ai, ainiai, airinis, airis, ak, akina, akiniai, akis, akras, aks, anas, anga, angina, anginis, ar, arakinis, aras, argi, aria, ariniai, arka, gaini, gairinis, gairins, gaisai, gaisras, gana, ganai, ganaisi, garas, garina, garinasi, garinis, garkia, garniai, garsas, garsi, garsiai, garsina, garsinasi, garsinis, gi, gina, gins, gira, giria, girininkas, girinis, girk, girkis, girksi, girksnis, girna, girninis, gis, graikas, graikinis, granas, grasi, grasina, grikiai, grikinis, gris, gaisrinis, inkas, ir, iria, iriasi, irgi, irs, ikrai, kai, kaina, kairi, kais, kaisis, kana, karas, karia, kariai, kariasi, karinis, karingas, kargi, karna, karninis, kars, kas, kasa, kasasi, kasai, kasaisi, kasgi, kask, kinas, kirs, kirsis, kirsna, kirsnis, kis, knaisai, knaisaisi, knara, knari, knarina, knisa, knisasi, kraigas, kranas, krasi, krasni, kris, krisna, na, naga, nagai, nagaikinis, nagi, naginis, nai, naigi, naikina, naikinasi, nakas, naras, narai, nariai, narina, narinasi, narsa, narsi, narsiai, narsina, narsinasi, nasrai, niksi, nirs, raganinis, ragas, raginis, ragink, raginkis, raikai, raikaisi, rainis, rainas, rakina, rakinasi, ranga, rangai, rangaisi, rangas, rangi, ranka, rankinis, ras, rasa, rasai, rasinis, rasis, riks, riksniai, rink, rinka, rinkinis, rinkis, risk, riskis, saga, saikas, saikina, sakai, sakas, sakingas, sakiniai, sargas, sargi, sargina, sarginasi, sirksi, skani, skaniai, skanina, skara, skina, skinasi, skiria, skiriasi, skrisi, sninga, sraigas, sraigiai, sraiginis, garsininkas, griksi, kanarinis, skirsna.

Ateityje šios rūšies galvosūkius duosime kas antrą savaitę. Tai duos daugiau laiko sprendėjams, ypač tiems, kurie gyvena ne Anglijoje, kurie dažnai nespėdavo laiku atsiųsti savo sprendimų.

NAMINIS VYNAS 5 PENAI UŽ PAINTĄ

Tai yra įspūdinga. Pats pigiausias gėrimas pusę tiek tekainuoja kaip limonadas. Stipru, skanu, natūralu ir paprasta pasigaminti. Net ir paauglys vaikas 100% sėkmingai gali padaryti, prisilaikydamas mūsų nurodymų. Dabar kaip tik laikas daryti — rūgimui labai svarbu šilima. Reikalinga priemonių už apie 10 šil ir poros valandų laiko.

Mūsų naujasis receptas, išsamūs nurodymai ir įrengimų paveikslas 3/6 šil.

Jeigu tai, ką mes skelbiame, pasirodytų netiesa, šimteriopai grąžinsime pinigus.

Siųskite mums pinigus, savo adresą ir voką su pašto ženklu, o mes ne vėliau kaip per 2 savaites pasiųsime jums išsamius nurodymus.

A. Aavik & Co,
20, Highfield Lane, Keighley/Yorks.

PRAŠOM SUSISIEKTI SU p. J. SIRUČIU,

gyvenančiu 88 Sheldon Road, Sheffield 7, tel. 55104, kai jums reikalingas automobilis. Jis atstovauja HIGHFIELD MOTORS (Sheffield) LTD., 178-184 London Road, Sheffield 2, atstovus New Rootes Products. Visuomet didelis pasirinkimas naujų modelių vartotų automobilių su garantija.

Ten, kur Nemunas banguoja

Tarybinės spaudos ištraukos, kurios aiškios ir be aiškinimų.

Oi nelaimė, ką aš matau —
Širdį ver kaip yla:
Numylėtoj mano vietoj
Gyvena barzdyla.

A. Vienažindys

BASLIAI ĮMONĖJE

Šiaulių Žalių odų apdirbimo bazės pastatai yra avariniame stovyje. Nerasdami kitos išeities, odininkai paramstė savo bazės lubas basliais, ir dabar patalpos labiau panašios į mišką, negu į odų sandėlį.

Kaip teko nugirsti, odininkai ketina paimti dar vieną baslį ir užtvoti juo LŪT Lengvosios pramonės valdybos vadovams, kad pastarieji surastų lėšų bei statybinių medžiagų bazės kapitaliniam remontui.

DUONA SU SULA

Lietuvių liaudies pasaka porina, jog čigonas niekad negaunąs pavalgyti duonos su sula: mat, rudenį yra duonos, bet nėra sulos, o pavasarį yra sulos, bet nėra duonos...

Dar blogiau atsitiko Šiaulių taksomotorų ūkio profilaktorijui. Jo statytojai gavo vamzdžius centriniam šildymui įvesti, bet neturėjo radiatorių. Kai jie vamzdžius atidavė Pavenčių cukraus fabrikui — gavo ra diatorius. Taigi profilaktorijus dabar nei rudenį, nei pavasarį negali įvesti centrinio apšildymo.

VAIKAS BE NOSIES

Šiaulių Statybos - montavimo valdybos Nr. 20 teritorijoje yra apgriuvęs priešgaisrinės apsaugos vandens baseinas. Valdyba baseino neremontuoja, aiškindamasi tuo, jog baseinas priklauso ne jiems, bet Šiaulių Statybos trestui. O trestas savo keliu tvirtina, kad baseinas priklauso Statybos-montavimo valdybti Nr. 20. Negalėdami išspręsti ginčo, statybininkai kreipėsi pagalbos į Šiaulių miesto vykdomąjį komitetą. Komitetas kreipėsi pagalbos į Statybos mi nisteriją. Kol jie vieni pas kitus kraiposi— baseinas stovi neremontuotas ir baigia griūti.

Tarp dviejų auklių vaikas visada be nosies...

KOPŪSTAI SU BULVĖMIS

Į geležinkelio stotį Krasnyj Liman atklydo vagonas su raugintais kopūstais. Atidarę vagoną, geležinkeliečiai drauge su kopūs tais aptiko ir 4 tonas bulvių.

Vėliau paaiškėjo, kad kopūstai priklauso Šiaulių Geležinkelių mazgo darbininkų aprūpinimo skyriui (DAS), o bulvės — to pa ties DAS sandėlininkui Vingelevičiui.

Dar vėliau paaiškėjo, kad šias bulves Vingelevičius sukombinavo sukčiaudamas, apsverdamas kolūkiečius.

O dar vėliau jau nieko nebepaaiškėjo, nes DAS viršininkas Presmanas padarė vis ką, kad prokuratūra perduotų Vingelevičių jam perauklėti.

Dabar niekam neberūpi nei bulvės, nei kopūstai.

TRIUŠIAI SU RAGAIS

Šiaulių rajkoopsąjungos pajininkai labai apsidžiaugė, perskaitę laikraštyje „Kooperatininkas“ žinutę, kad jų valdytojas įsteigė triušių fermą. Tačiau koks buvo jų nustebimas, kai, nuėję į fermą, vietoje veisli nių triušių jie pamatė... karves!

— O kam terliotis su triušiais, jeigu viena gera karvė šimtą triušių atstoja? — atkirto valdytojas Štejnas į pajininkų priekaištus.

Ir, patvirtindamas savo teiginius, jis užveisė fermoje dar ir arklių bandą.

Dabar iš triušių fermos ne tik ragai kyšo, bet ir girdėti žvengiant!

PRAŠO PRAVĖDINTI

Šiaulių Statybos tresto medžio apdirbimo kombinato stalių sveikata tikrinama kas dvi savaites.

Gydytojai aiškina, kad taip dažnai sveikata tikrinama dėl to, jog kombinate nėra ventiliacijos.

Staliai gi kalba, kad būtų daug geriau, jeigu kombinato vadovai įrengtų ventiliaci ją patalpomis išvėdinti, o pačius plaučius jie ir patys išvėdinsią, be gydytojų pagalbos.

MOTORIZUOTOS MINTYS

Einu ir žiūriu: kaip pašėlęs gatve skrieja motociklistas, ir ne vienas, o dar su mergina! Pavydas griebė už širdies: o kodėl aš negaliu kaip koks atomas gatvėmis lakstyti?

Bėgu į knygyną! Prisiperku techninės literatūros apie motociklus! Nusiperku ir mo tociklą, paniekinęs posakį: „buvo du broliai protingi, o trečias... motociklistas!“

Pradedu važinėti. Lakstau plentais, laukais, šunkeliais... Ir staiga pššš... Supliuško padanga! Įsimetu savo mašiną į pakelei vingą sunkvežimį ir parsivežu namo. Ir pradedu ieškoti naujos padangos.

Išlandžioju savo rajoną — nėra, išlandžioju gretimą — nėra... Staiga tipelis iš lenda ir prie ausies prilimpa: „Padangą? Prašau! Penki šimtai!“

Ką gi, perku iš spekulianto...

Ir vėl lakstau laukais! Sugenda alkūninis velenas, — vėl pėsčias lakstau po rajoną — nėra! Vėl tipelis prie ausies: „Alkūninį veleną? Prašau! Keturi šimtai! Nepirk si — nevažiuosi!“ Perku, ką gi bedarysi?!

Ir vėl siaučiu plentais ir laukais! Vėl sugenda.

Sėdžiu ant sugedusio motociklo ir su pavydu žiūriu į pėsčiuosius — kokie jie laimingi! Nei su spekuliantais reikia bendrauti, nei pulti į nevilti, kai parduotuvėse nerandi atsarginių dalių!

Štai kokios motorizuotos mintys sukinėjasi galvoje prieš įsigyjant motociklą ir juo bevažinėjant, tiksliau — beremontuojant.

S. Rauluševičius

Iš „Šluotos“, 1960 m. Nr. 10.

Skaitytojų laiškai

UŽDAVINIAMS SPRĘSTI LAIKAS

Didžiai Gerb. Redaktoriau,

Parūpo ir man įsijungti į uždavinių sprendimą. Deja, gyvenančiam ne Anglijoje, neįmanoma išpildyti Tamstos paskelbtųjų sąlygų. Reikalas tas, kad mes Vokietijoje „Europos Lietuvį“ gauname dažniausia pirmadieniais, labai retai pasitaiko sulaukti šeštadienį. Tokiu būdu prisiųsti per septynias dienas sprendimo nėra jokios ga limybės. Bet šį kartą — pirmą kartą — mė ginu pasiųsti. Man nerūpi premija, tik mūsų kalbos reikalai. Ir kalnai iš dulkelių sukrauti. Jei pasisektų daugiau patraukti prie uždavinių sprendimo, gal susilauktume gražių rezultatų. Ypač reikia sudaryti sąlygas, kad galėtų prisidėti mūsų jaunoji karta — moksleiviai — Vasario 16 ir Italijos gimnazijų mokiniai. Todėl būtų daug naudingiau, kad uždavinių sprendimus pri siųstų ne per 7 dienas, bet per 14 dienų. Ta da visi iš Europos suspėtų laiku prisiųsti. O šiaip nėra jokio tikslo dalyvauti, nes su sprendimais visuomet pavėluos.

Malonėkite šį klausimą aptarti ir paskelbti laikrašty, kokios Tamstos esate nuo monės ir kokį sprendimą padarėte. Jei bus laikas prailgintas, atsiras ne viena dešimtis, bet šimtas dalyvių. **J. Janonis**

NESUSIPRATIMAMS IŠVENGTI

Gerb. p. Redaktoriau.

„Europos Lietuvyje“ buvo išspausdinta žinutė iš Bradfordo apie vaikų pirmąją komuniją. Ten tarp kitų esu paminėtas ir aš.

Galimiems nesusipratimams išvengti noriu atkreipti Tamstos ir skaitytojų dėmesį į tai, kad aš dar nesu kunigas, kaip tai nurodyta minėtoje žinutėje.

Būčiau Tamstai dėkingas už atitinkamą pataisą sekančiame „Europos Lietuvio“ numeryje.

Theol. Cand. **Aldonis Putcė**

VAISTAI PIGESNI TIESIOG IŠ VAISTINĖS

Jums visada bus priimtina mūsų patarnavimas ir kainos. Visi mūsų klijentai žino tai, o kas naujai pabando, tai vieną siuntinį išsiuntęs įsitikina. **Jūs taip pat galite siųsti ne tik vaistus, bet ir kitokias prekes, savo pačių supirktas ar per mus užsakytas.** Taigi jei jums iškyla reikalas padėti saviesiems Lietuvoje, prašom leisti mums atlikti tą darbą.

Adresas:

Acton Pharmacy
(EXPORT) LTD.
24, CHURCH ROAD, LONDON, W.3.
ENGLAND
Tel. ACOrn 0712

Informacija ir patarimai lietuvių kalba teikiama nemokamai.

Europos Lietuvių Kronika

NIDOS LEIDINIŲ RĖMĖJAI

J. Krišščiūnas už naujausiąjį NIDOS leidinį „Šviesa lange“ ir naujausiąjį „Rinktinės“ numerį atsiuntė 1 svarą.

J. Kičas, siųsdamas už „Europos Lietuvį“ ir kalendorių, pridėjo 4 šil.

A. Keturvaitis dvigubai sumokėjo už „Rinktinę“.

Č. Vaitkaitis apsimokėjo jau už 1961 metų kalendorių.

DBLS CENTRO ŽINIOS

Svarbus LN B-vės Valdybos posėdis įvyko liepos 29 d. Šiame posėdyje dalyvavo visi B-vės Valdybos nariai, DBLS Tarybos Pirmininkas Dr. S. Kuzminskas, Tarybos narys kun. A. Kazlauskas ir P. Varkala. Į posėdį buvo kviestas Pasiuntinybės Patarėjas V. Balickas, bet dėl atostogų negalėjo dalyvauti. Svarstyti labai svarbūs B-vę liečiantieji reikalai. Akcininkai apie B-vės padėtį ir apie padarytus tam tikrus labai svarbius nutarimus bus informuojami aplinkraščiu per DBLS Skyrių valdybas.

* * *

Rugpiūčio 5 d. B-vės ir DBLS Valdybų posėdis svarstė ir patvirtino paruoštąjį aplinkraščio tekstą, kuris dar šią savaitę bus išsiuntinėtas DBLS Skyrių Valdyboms. Aplinkraščio tekstas iš anksto buvo pateiktas susipažinti DBLS Tarybos Pirmininkui, Tarybos nariui kun. A. Kazlauskui Londone, DBLS ir B-vės valdybų nariams ir Pasiuntinybei. Skyrių Valdybos prašomos neatidėliojant informuoti akcininkus ir DBLS narius ir nuomones bei pageidavimus pranešti Centrui.

* * *

Skautų ir jaunimo stovyklos uždarymo iškilmėse rugpiūčio 7 d. Sodyboje DBLS ir LN B-vės Valdybai atstovavo J. Vilčinskas ir J. Lūža. Ta proga jie pasakė kalbas.

* * *

Pavergtųjų Tautų delegatūros posėdy liepos 21 d. dalyvavo DBLS Pirmininkas. Posėdžio metu pareikšta šiai organizacijai padėka už paramą ruošiant Lietuvos, Latvijos ir Estijos 20 metų okupacijos minėjimą Westminster Central Hall, Londone. Šia proga DBLS Valdyba praneša, kad jau yra paruošta Mr. Preston, buvusio Britų ministerio Lietuvai, kalba, kurią jis pasakė to minėjimo metu. Ta kalba (angliškai) išsiuntinėta visiems, kurie yra prašę.

* * *

Jau laikas ruoštis Rugsėjo 8 minėjimui. DBLS Valdyba, einanti Anglijos Krašto Lietuvių Bendruomenės Valdybos pareigas, kviečia visas lietuviškas organizacijas bendromis jėgomis ruoštis Tautos Šventei. Šiais metais turime šią šventę kaip galima iškilmingiau paminėti.

* * *

Skautų ir jaunimo stovyklai remti DBLS Valdyba yra surinkusi per skyrius apie 79 svarus. „Europos Lietuvyje“ bus išspausdinta DBLS apyskaita ir sąrašai skyrių, kurie yra atsiuntę aukų stovyklai.

VANDUO APSĖMĖ SPAUSTUVĘ

Sekmadienį, rugpiūčio 7 d., Londoną užkliudė smarkus lietus.

Pridaręs daugelį nuostolių, neaplenkė jis ir lietuvių: užliejo rūsį, kuriame stovi Nidos spaustuvės mašinos ir buvo sukrauta šiek tiek popieriaus (sumirko 6 rimos popieriaus).

REIKIA DARBININKO ŽEMĖS ŪKYJE

Reikalinga nuo rugsėjo mėnesio. Darbas: prižiūrėti mažą galvijų bandą ir paukštidę kartu su kitu lietuviu. Jeigu pasisiūlytų nevedęs, galėtų gyventi kartu su dabar esančiuoju darbininku, o jei vedęs, tai būtų pageidaujama, kad ruoštų valgį ir dabar esančiajam. Nurodant patyrimą, rašyti: J. M. Longley, West Knoyle, Mere, Wilts.

IEŠKO BARININKO

Manchesterio Lietuvių Socialinis Klubas ieško asmens baro vedėjo postui užimti.

Kandidatai paduoda prašymus Klubo Valdybai iki rugsėjo 3 d.

Suinteresuotieji dėl sąlygų teiraujasi pas Klubo sekretorių šiuo adresu:

Lithuanian Social Club, 121, Middleton Rd., Manchester, 8.

NORI SUSIPAŽINTI SU LIETUVAITE

23 metų amžiaus lietuvis norėtų vesti lietuvaitę. Mergaites prašo rašyti ir prisiųsti fotografiją, kuri bus grąžinta. Rašyti: Ignas Mikutis, 87, Nuffield Rd., Cauer Green, Coventry.

LONDONAS

IŠKELIAMAS KUN. DAUKNYS

Šiomis dienomis kun. Pr. Dauknys savo bažnytinės vyriausybės paskirtas Tarptautinės Marijonų Kolegijos Romoje studentų Prefektu — Dvasios Tėvu. Iki šiol jis turėjo progos dirbti grynai savo tautiečiams. Buvo Lietuvių bažnyčios Londone Rektoriaus pagalbininku ir lankė lietuvių kolonijas. Šioje tarnyboje per pastaruosius kelis metus motociklu padarė per 60.000 mylių.

Iš italų kalbos jis išvertė didžiulį 800 p. veikalą „Kristaus Gyvenimą“, parašytą prof. Dr. Giuseppe Ricciotti. Tas veikalas jau išverstas daugiau kaip į 20 kalbų. Šiuo metu vertimą baigia ruošti spaudai, ir apie N. Metus jau pradėtų NIDA spausdinti, bet dėl iškėlimo paruošimas dar galėtų kiek ilgiau užsitęsti.

DBLS LONDONO I SKYRIAUS YPATINGAS SUSIRINKIMAS

Rugpiūčio 13 d., šeštadienį, 7 val. vakaro, Sporto ir Socialinio Klubo (Parapijos salėje) patalpose kviečiamas ypatingas susirinkimas. Bus svarstomi Lietuvių Namų Bendrovės finansiniai sunkumai, dėl kurių numatoma parduoti Lietuvių Sodybą.

Susirinkime kviečiami dalyvauti DBLS nariai, akcininkai ir visi Londono lietuviai, kuriems rūpi Lietuvių B-vės reikalai dabar ir rūpės ateityje.

Susirinkiman yra pakviestas DBLS ir L. N. B-vės direktorių pirmininkas S. Nenortas, kuris pažadėjo dalyvauti.

Skyriaus Valdyba

EKSKURSIJA Į KONGRESĄ

Rugpiūčio 3 d. į Tarptautinį Eucharistinį Kongresą Miunchene išvyko Anglijos Lietuvių ekskursija iš 45 žmonių, vadovaujama kun. P. Dauknio. Kelionė traukiniu rezervuotomis vietomis į abu galus kainavo po 12 svarų kiekvienam. Nakvynė buvo išrūpinta pačiame Miuncheno centre — Seselių vienuolyne.

BAIGTI MOKSLO METAI

Londono Lietuvių Šeštadieninė Mokykla jau paleista vasaros atostogoms. Joje mokėsi apie 20 vaikų tarp 6-11 metų amžiaus. Mokyklai vadovauja ir lituanistinius dalykus dėsto parapijos klebonas kun. A. Kazlauskas, o tautinius šokius ir žaidimus praveda P. Nenortienė, dainavimą — V. Mamaitis.

Mokslo metų užbaigimas įvyko liepos 23 d. Ta proga Namajuškienė su Aleksandravičiene paruošė mokiniams vaišes parapijos salėje. Mokyklos vedėjas kartu su savo mokiniais atsisveikino dvi mokines — Ireną ir Dangulę Virkutytes, kurios su savo tėveliais netrukus išvyksta į Ameriką.

Naujieji mokslo metai prasidės rugsėjo mėnesį.

LAIŠKAS S. WITKOWSKIUI

Yra laiškas, adresuotas taip: S. Witkowski. Kreiptis į: Lithuanian Legation, 17 Essex Villas, London, W.8.

Londonas sveikina naują lietuvį kunigą

KUN. ANTANO GALČIAUS PRIMICIJA

Lietingas liepos 17 dienos sekmadienis, bet Londono Lietuvių parapijoje didelė šventė. Šioje parapijoje gimęs ir augęs kunigas A. Galčius atnašauja savo pirmąsias Šv. Mišias.

Pilna bažnyčia žmonių. Primiciantas aukoja mišias už gyvus ir mirusius Londono parapijiečius. Bažnyčios klebonas kun. A. Kazlauskas pasako pritaikytą pamokslą.

Nepaisant tai, kad atostogų metas, bažnytinis choras susirinko pilnos sudėties, dalyvaujant solistui Černiui.

Po pamaldų parapijos salėje suruošė pietus primicianto garbei Londono Šv. Onos Moterų draugija. Dalyvavo per šimtą svečių ir parapijiečių. Žodį tarė Lietuvos Pasiuntinybės Londone Patarėjas V. Balickas, sveikindamas primiciantą ir jo mamytę savo ir Ministerio B.K. Balučio vardu, kuris dėl nesveikatos negalėjo dalyvauti. Baigdamas, pakvietė sugiedoti Ilgiausių Metų.

Klebonas kun. Kazlauskas sveikino primiciantą ir jo mamytę, kuri išauklėjo savo šeimoje du kunigus (kun. Jonas Galčius yra Coventry vikaras).

Be lietuvių svečių, pietuose dalyvavo vienas kun. Galčiaus mokslo draugas skotas, bet jam lietuviai pažįstami iš Italijos lietuvių saleziečių. Jis ten su kun. Galčiumi prižiūrėdavo mokinius, kad angliškai neužmirštų.

Subdiakonas Edward taria angliškai, kad jam tenka didelė garbė dalyvauti primicijose, o labiausiai šiuose pietuose. Jis prižadėjo niekuomet nepamiršti tautinio šokio, kurį jis išmoko su kun. Galčiumi, tai Mikitos, nes tas šokis jam primins Torino lietuvių saleziečių vienuolyną visam laikui.

Sveikinimai perduodami Londono lietuvių parapijos komiteto ir parapijiečių vardu, įteikiant visų parapijiečių dovaną — rankinį laikroduką su įrašu „Londono lietuvių bažnyčios parapijiečiai kun. A. Galčiui 17.7.1960“.

P. Bulaitis sveikindamas išreiškė pasididžiavimą Londono lietuviška parapija, kad ji jau yra davusi net šešetą kunigų!

Ona Liūdžiuvienė prisiminė, kaip jos atmintyje išliko vaizdai primicianto, kai jis patarnaudavo mišioms, dar ne visai pasiekdamas uždegti žvakes.

Senosios išeivijos atstovas P. Bujauskas sveikina primiciantą, kviesdamas pakelti taurę ir sudainuoti „Jolly Good Fellow“.

Be to, dar sveikino Londono Meno Sambūrio Vaidilos vardu V. Ždanavičius, choro vedėjas V. Mamaitis, Sporto ir Soc. Klubo vardu J. Domidavičius, Jurgis Mackonis, J. Parulis.

Susidarius linksmesnei nuotaikai, padainuojama keletas liaudies dainų, jų tarpe Du broliukai kunigai... J. Černis atlieka dvi solo dainas, akomp. V. Mamaičiui.

Pagaliau duodamas žodis pačiam primiciantui kun. A. Galčiui. Jis pareiškė štai ką:

Gerbiamas kunige Rektoriau, Pone Pasiuntinybės Patarėjau ir brangūs lietuvės ir lietuviai,

Pirmiausia jūsų prašau man atleisti, jeigu skaitau šiuos kelis žodžius. Betgi... ir dideli kalbėtojai taip daro, ir čia jų pavyzdžiu labai mielai seku. Antra priežastis — tai kad gal nemokėčiau du lietuviškus žodžius teisingai pasakyti.

Tačiau dėl šito prašau nekaltinti mano tėvelių, būk jie manęs neišmokę. Ne, tėveliai visuomet kalbėjo lietuviškai, bet sūnūs gimę svetur ir visiškai svetimos aplinkos supami, tikrai neturėjo galimybės su šia gražiąja tėvų kalba dėramai susipažinti. Taigi darau, ką galiu, ir šoku, kaip moku.

Tokioj dienoj, kaip ši, dvi mintys pripildo jauno kunigo širdį: pirmoji — gili, karšta meilė Tėvynei Lietuvai, kurios meilę tėvai ugdė ir kūrė mūsų širdyse su tikru stebėtinu patriotizmu, antroji mintis — tas didelis nesugebėjimas išreikšti tinkamą dėkingumą Dievui ir visiems tiems, kurie mane supa.

Tūkstantis devyni šimtai keturiasdešimt pirmaisiais metais Lietuva mums pristatė vieną iš šiurpiausių vaizdų, kokių tik gali sukurti žmonių žiaurumas. Tūkstančiai tautiečių — vyrų, moterų, vaikų, kunigų ir net vyskupų buvo ar nužudyti, ar ištremti. Vien tik per tris dienas 40.000 lietuvių buvo žiauriausiu būdu išvežti iš Tėvynės.

Tikrai mūsų tėvynė tapo altoriumi, ant kurio buvo paaukota Lietuvos laisvė ir ant kurio tekėjo brangus Lietuvos sūnų kraujas. Betgi mes žinom, kad ir vienintelis vienintelio Tėvo Sūnaus —Jėzus Kristus, pati Nekaltybė, buvo nukankintas dar žiauresne mirtimi už žmonių, savo brolių, kaltes.

Kažin ar negalėtum pristatyti ir Lietuvą — šį mažą ir nekaltą kraštą — kaip nešančią sunkų bolševizmo kryžių, už savo sūnų nuodėmes?

Kaip ten bebūtų, tais pačiais keturiasdešimt pirmaisiais metais, kai bedievis komunizmas mindžiojo šventuosius Lietuvos kryžius ir šimtai Lietuvos kunigų pradėjo eiti sunkų ir ilgą kryžiaus kelią šaltojo Sibiro tundrose, tas, kurs čia jums kalbą, įstojo į Saleziečių namus su pasiryžimu tapti kunigu.

Man atrodo, kad Viešpats mane pasirinko kaip tik tuo laiku, kad pasiruoščiau ir stočiau į kankinių paliktas tuščias vietas, geriau sakant, kad tęsčiau jų darbą, kasdien aukodamas nekruvinąją Auką — Šv. Mišias ir kęsčiau jų kančią kasdien savo kančia.

Taigi atrodo, kad Dievas neapleido mūsų Lietuvos, Jo meilės ir globos ženklą aš matau kaip tik šiame fakte, kad iš mūsų tautiečių pasirenka kunigų — dieviškosios misijos tęsėjų savosios tautos tarpe.

Iš mano širdies ypač šiandien kyla gilus padėkos jausmas Aukščiausiajam, kad Jis taip parodo meilę mūsų brangiajai tėvynei ir tautai, man žodžiais neapsakoma garbė stoti mūsų garbingųjų kunigų kankinių vieton.

Ačiū paskui visiems už šį gražų priėmimą. Ačiū kunigui Rektoriui. Ypač dėkoju Šv. Onos Moterų Draugijai ir Londono Lietuvių Bažnyčios komitetui ir visiems parapijiečiams.

Ačiū visiems! Ir valio Lietuva!

S. Kasparas, eidamas pietų vedėjo pareigas, padėkoja Londono Šv. Onos Mot. Draugijos p-kei V. Puidokienei ir valdybos narėms F. Senkuvienei, O. Sčiuskienei, M. Vikanienei, B. Namajuškienei ir visoms draugijos narėms už gražiai ir skaniai paruoštus pietus, kartu išreikšdamas norą, kad daugiau tokių pobūvių būtų, kurie suveda visus į vieną šeimą, o būdami vienoje solidarioje šeimoje būsime ir gera lietuviška bendruomenė.

Klebonas kun. A. Kazlauskas užbaigia, padėkodamas už gausų atsilankymą bažnyčioje ir pietuose, kviesdamas maldai. S.

RIMTAI APSISVARSTYKIME

S. Kuzminskas

Lietuvių Namų Bendrovės reikalus naujai Direkcijai perimant iš senosios, deja, jokių džiuginančių staigmenų nebuvo. Prieš šingai, paaiškėjo kai kurie iki šiol buvę nežinomi faktai, kurie reikalingi buvo labai skubiai sutvarkyti.

Todėl savaime aišku, kad Bendrovės padangės, jos reikalus perimant, ne švito, bet tamsėjo.

Tačiau, kaip ten bebūtų buvę, tamsiausias ir didžiausias debesis Bendrovės padangėj buvo ir lieka **jos finansinį pajėgumą toli prašokantis kraštutinis įsiskolinimas**, kuris bemaž siekia 20.000 svarų. Iš šios sumos 13.500 svarų turi būti sumokėta iki š.m. lapkričio 27 d.

Iš kur imti pinigų? Aišku savaime, ne iš Bendrovės kasos rezervų, nes tokių visai nėra.

Šiai skolai apmokėti yra tik du šaltiniai — svetimi pinigai arba savas Bendrovės turtas.

Kalbėti apie svetimus pinigus reikia ieškoti kitos paskolos esamajai sumokėti. Visi ikišioliniai bandymai, o jų buvo gana daug, įskaitant ir tą praneštąjį paskutinio akcininkų suvažiavimo metu, tuo tarpu nedavė jokių teigiamų rezultatų. Anglijos Banko pastaruoju metu paskelbtieji nauji patvarkymai svaro vertei apsaugoti smarkiai sumažino laisvų pinigų pasiūlą paskolų rinkoje. Dėl to jeigu Bendrovės Direkcija ir turi kokių nors paskolos pasiūlymų savo bylose, tai tų paskolų sąlygos yra greičiau spekuliatyvinio pobūdžio, skirtos skolintojui praturtėti ir skolininkui nualinti, o ne sveikam, ekonomiškai kūrybingam santykiavimui tarp skolininko ir skolintojo. Tokie paskolų pasiūlymai Bendrovės Direkcijai negali būti priimtini.

Bendrovės Direkcijai tuo būdu belieka tik Bendrovės turtas, kurį pardavus galima būtų disponuoti pinigais 13.500 svarų skolai apmokėti.

Bendrovė turi du vertingus turto objektus — Sodybą ir namus Londone. Tai kurį gi pasirinkti?

Galvojant drauge su mūsų lietuviška visuomene, reikalinga pripažinti, kad visuomenėje nėra nuomonių vienodumo. Prisiklausę arčiau, pastebėsime joje dvejojimus ir net aštrų ginčą tarp ūkiško galvojimo būtinybės supratimo ir grožio pajautimo atstovų.

Namas negražus ir dvokia degtine, kai kurie sako, tai reikia jį parduoti. Sodyba gi graži. Kvepia gėlėmis, šienu, laukais ir karpiais, tai ją reikia būtinai pasilaikyti. Jos aplinka primena Lietuvos laukus ir lankas!

Bet ar toks galvojimas tik neprimena gerai pasiturinčio žmogaus galvojimo, kuris mieste dirba plūšta, kad uždirbtų pinigų, o vasarą dviem savaitėm palieka miestą su panieka ir atostogauja gamtoj tarp medžių, gėlių ir jūros? Gražu ir malonu! Bet po dviejų savaičių tas pats žmogus grįžta į tą patį miestą, kurį jis buvo paniekinęs, nes... — labai paprastai — jam reikia gyventi, jam reikalingi pinigai. Taigi jo panieka miestui buvo jausmiška, nepagrįsta ir neapgalvota.

Lietuvių Namų Bendrovė turi namą mieste. Tas namas uždirba pinigus, kurių dėka buvo išlaikoma spaustuvė, leidžiamas laikraštis ir knygos ir išlaikoma DBLS raštinė.

Sodybos grožiu svaigstantieji sako: parduokime namą, sumokėsime visas skolas, o iš to, kas liks, nusipirksime mažą namelį, ir to mums užteks.

Užteks kam? Argi knygoms leisti ir bendrajai lietuviškai veiklai išlaikyti?! Labai ir labai neįtikėtina.

O pagaliau ar taip jau daug ir dažnai mes, lietuviai, svaigstame Sodybos grožiu? Ilgiausiai — dvi savaites visų metų būvyje. Visą kitą vasaros laiką Sodyba grožisi kiti, bet ne mes, lietuviai.

Be to, negalima palikti nepastebėjus tai, kad Sodyba yra labai komplikuotas, sunkus, sezoninis ūkis. Tik **labai** sąžiningo, **labai** apdairaus ir **labai** sumanaus šeimininkavimo dėka Sodyba pradėjo būti pelninga. Deja, tas žodelis „labai“ mūsų gyvenimo sąlygomis nėra dažnas.

Iš viso gi būtų maloniausia, jeigu nieko nereikėtų parduoti. Tuo būdu visų kvapų mėgėjams Bendrovė galėtų patarnauti.

Grįžkime geriau prie Anglijos Banko. Dėl visai naujai Anglijos Banko paskelbtųjų patvarkymų ir sunku surasti ne tik paskolą, bet net pinigingą pirkėją —pinigų rinka labai susiaurėjo. Todėl Lietuvių Namų Bendrovės Direkcija bus labai išmintinga, jeigu dės pastangas visomis galimomis kryptimis surasti pinigų skolai apmokėti — ieškant paskolos, parduodant Sodybą ar Lietuvių Namus, priklausomai nuo to, kuriam objektui rasime geresnį pirkėją.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY.

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470.

Redakcijos ir Administracijos adresas: **1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470.**

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 40 šil., 6 mėn. 22šil., atskiras numeris 1 šil.; dolerio kraštuose — 6 dol. metams.

Leidžia Lietuvių Namų Akc. Bendrovė. Leidimo Tarybą sudaro DBLS Valdyba ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ, SIBIRĄ IR KITUS KRAŠTUS

Sąžiningiausias, patikimas ir garantuotas patarnavimas, aukščiausios rūšies prekės už žemiausią kainą.

BALTIC STORES LTD.
(Z. JURAS)

421, HACKNEY RD., LONDON, E.2, ENGLAND.
Tel. SHO 8734.

Seniausia Anglijoje lietuviška bendrovė.
MEDŽIAGOS, AVALYNĖ, VAISTAI, MAISTAS.
Akordeonai, siuvamosios mašinos, rašomosios mašinėlės, motociklams ir dviračiams dalys, įvairios lempos, sporto įrankiai ir visa kita.
Geriausios atsiskaitymo sąlygos.
Kiekvienam siuntiniui asmeniška priežiūra!
NAUJI 1960 m. kainoraščiai ir įvairios informacijos pareikalavus teikiama visiems nemokamai.
Pasiunčiame ir pačių klientų supirktąsias prekes.

KIEKVIENO SIUNTINIO PRISTATYMAS GARANTUOTAS

BROWNEJONES
LIETUVIŲ SKYRIUS
1, NORFOLK PLACE, LONDON, W.2
Tel. PADdington 2797

SIUNTINYS NR. 31 — VYRAMS

Svoris 6 lbs. Kaina £15.0.0

3¼ yds. kastiuminės medžiagos, lygi arba dryžuota, tamsiai mėlynos, pilkos ir rudos spalvos.
Pamušalai, sagos ir siuvimui siūlai.
1 komplektas apatinių baltinių — baltiniai ir ilgos kelnės.
3 yds. poplin medžiagos marškiniams.
1 kaklaraištis.
2 poros vilnos-nylon puskojinių.
1 sunkaus tipo megztinis ilgomis rankovėmis, tamsiai mėlynos, pilkos ir vyninės spalvos.
1 vilnonis šalikas.

SIUNTINYS NR. 32 — MOTERIMS

Svoris 6 lbs. Kaina £15.0.0.

3 yds. kostiuminės medžiagos, lygios, tamsiai mėlynos ar pilkos spalvos.
Pamušalai, sagos ir siuvimui siūlai.
1 komplektas apatinių — baltiniai ir kelnaitės.
3 yds. medžiagos dviems bliuzkelėms.
1 spalvotas rankšluostis.
2 poros kojinių.
1 megztinis užsegamas priekyje, įvairių spalvų.
1 vilnonė Swiss skarelė, 32x32, gėlėta ar su ornamentais.

Kainose įskaitytas sovietų muitas ir visi kiti mokesčiai. Gavėjas nieko nemoka.
Pilnai garantuojame už siuntinio saugų gavimą.

REIKALAUKITE NAUJŲ KAINORAŠČIŲ.